

**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO
ZA LATA 2018-2019**

powiat raciborski
zielona oaza kultur

ul. Styki 8/3
45-753 Opole
tel./fax: 77 474-24-57
kom. 605-26-24-27
e-mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą
Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego
za lata 2018-2019
był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
pod kierunkiem mgr inż. Beaty Podgórskiej

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W POWIECIE RACIBORSKIM ZA LATA 2018-2019	5
3. CELE DŁUGOTERMINOWE	6
4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	8
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	8
4.2. KLIMAT AKUSTYCZNY	11
4.3. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	21
4.4. ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	22
4.4.1. Wody powierzchniowe	22
4.4.2. Wody podziemne	24
4.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa	28
4.5. ZASOBY GEOLOGICZNE	30
4.6. GLEBY	34
4.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	37
4.8. ZASOBY PRZYRODNICZE	40
4.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	51
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2018-2019 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW	53
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI	66
6.1 ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ	72
7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA	72
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA	75
9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	78
10. LITERATURA	79

SPIS TABEL

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Raciborskiego	9
Tabela 2. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2018	10
Tabela 3. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2019	11
Tabela 4. Struktura ruchu na analizowanych odcinkach dróg	12
Tabela 5. Przekroczenia wartości dopuszczalnych dla wskaźnika L_{DWN} na analizowanych odcinkach dróg w ramach opracowanej mapy akustycznej dróg Powiatu Raciborskiego	12
Tabela 6. Przekroczenia wartości dopuszczalnych dla wskaźnika L_N na analizowanych odcinkach dróg w ramach opracowanej mapy akustycznej dróg Powiatu Raciborskiego	14
Tabela 7. Opis poszczególnych fragmentów analizowanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego	18
Tabela 8. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego na analizowanych odcinkach dróg nr 919 i 935	19
Tabela 9. Zestawienie wartości wskaźnika M i proponowane działania długookresowe dla fragmentów analizowanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego	20
Tabela 10. Wyniki oceny wykonanej dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na obszarze Powiatu Raciborskiego w 2018 roku	23
Tabela 11. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry	24
Tabela 12. Charakterystyka punktów pomiarowych wód podziemnych w 2018 roku na terenie Powiatu Raciborskiego	26
Tabela 13. Charakterystyka punktów pomiarowych wód podziemnych w 2019 roku na terenie Powiatu Raciborskiego	26
Tabela 14. Sieć wodociągowa w Powiecie Raciborskim w 2018 i 2019 roku (wg GUS)	28
Tabela 15. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Raciborskim w 2018 i 2019 roku (wg GUS)	29
Tabela 16. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Raciborskim w latach 2018-2019	29

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Tabela 17. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Raciborskim w latach 2018-2019.	29
Tabela 18. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Powiatu Raciborskiego znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG.	31
Tabela 19. Osuwiska i tereny zagrożone osuwiskami w gminach na terenie Powiatu Raciborskiego.	34
Tabela 20. Obciążenie powierzchniowe Powiatu Raciborskiego substancjami wniesionymi przez opady atmosferyczne w 2018 roku*.	35
Tabela 21. Struktura użytkowania gruntów w Powiecie Raciborskim w latach 2018-2019.	36
Tabela 22. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Powiatu Raciborskiego w 2018 roku.	37
Tabela 23. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych selektywnie z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019.	38
Tabela 24. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w 2019 roku.	39
Tabela 25. Powierzchnia i ilość dzikich wysypisk odpadów.	39
Tabela 26. Odpady z sektora przemysłowego.	39
Tabela 27. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019.	40
Tabela 28. Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych w powiatach ziemskich województwa śląskiego.	41
Tabela 29. Udział powierzchni obszarów chronionych w gminach Powiatu Raciborskiego.	42
Tabela 30. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Raciborskiego.	46
Tabela 31. Liczba miejscowych zagrożeń w 2018 i 2019 roku.	52
Tabela 32. Liczba miejscowych zagrożeń w 2018 i 2019 roku w podziale na rodzaj zagrożenia.	52
Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	53
Tabela 34. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	58
Tabela 35. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	59
Tabela 36. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	59
Tabela 37. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	60
Tabela 38. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	61
Tabela 39. Wskaźnik lesistości powiatów ziemskich województwa śląskiego [%].	61
Tabela 40. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	62
Tabela 41. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	62
Tabela 42. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	63
Tabela 43. Realizacja zadań w latach 2018-2019.	65
Tabela 44. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego dla roku 2018 i 2019.	65
Tabela 45. Wskaźniki monitoringu dla Powiatu Raciborskiego w 2018 i 2019 roku.	67
Tabela 46. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.	73

WYKAZ SKRÓTÓW

GIOŚ	Główny Inspektor Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
MŚ	Minister Środowiska
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
PEM	Promieniowanie elektromagnetyczne
PIG PIB	Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POP	Program Ochrony Powietrza
ppk	Punkt pomiarowo kontrolny
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarно Epidemiologiczna
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
RWMŚ-	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony
WIOŚ	Środowiska
ZDR	Zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
ZZR	Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 tekst jedn. ze zm.) Zarząd Powiatu co 2 lata powinien przedstawić Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024” został przyjęty Uchwałą Nr XXIV/223/2016 Rady Powiatu Raciborskiego z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”. Ustawa „Prawo ochrony środowiska” nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji powiatowego Programu ochrony środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W obowiązującym Programie Ochrony Środowiska założono, że system monitoringu dla powiatu powinien zawierać n/w działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyleń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W POWIECIE RACIBORSKIM ZA LATA 2018-2019

Dane podstawowe do sporządzenia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego za lata 2018-2019 stanowią głównie:

- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 wraz z perspektywą na lata 2021-2024,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Powiatu Raciborskiego za lata 2018 i 2019,
- Raporty o stanie Powiatu Raciborskiego za 2018 i 2019 rok,
- raporty i oceny stanu środowiska w województwie śląskim wykonywane przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska WIOŚ (RWMS-WIOŚ) w Katowicach w 2018 i 2019 r.,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Katowicach,
- informacje pozyskane ze Starostwa Powiatowego w Raciborzu,
- informacje pozyskane z gmin Powiatu Raciborskiego,
- informacje statystyczne GUS,
- opracowania własne.

3. CELE DŁUGOTERMINOWE.

Według Wytycznych Ministra Środowiska do przygotowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w celu zapewnienia adekwatności i komplementarności poszczególnych POŚ, należy zadbać o ich spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, w szczególności z:

- *Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności*,
- *średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2020* oraz z dziewięcioma zintegrowanymi strategiami o charakterze horyzontalnym, szczególnie ze *Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”*, *Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”*, *Strategią rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)* i *Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020*, jak również z *Polityką energetyczną Polski do 2030 roku*.
- "Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna*

państwa 2030 przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepienia gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Jakość poszczególnych obszarów interwencji powinna być nieustannie monitorowana, co ma na celu rejestrację oraz analizę krótko- i długoterminowych zmian zachodzących w systemach ekologicznych pod wpływem zmian klimatu, zanieczyszczeń i innych przejawów ingerencji człowieka. Analiza zebranych danych o jakości środowiska pozwala również na określenie zadań zmierzających do poprawy stanu ekologicznego wszystkich komponentów środowiska.

Coroczny monitoring środowiska na terenie Powiatu Raciborskiego prowadzony jest przez RWMS-WIOŚ w Katowicach. Wszelkie zmiany jakości środowiska jakie zaszły w okresie 2018-2019 zostały opisane i podsumowane w oparciu o publikacje RWMS-WIOŚ w Katowicach.

Powiat Raciborski położony jest w zachodniej części województwa śląskiego, leży nad rzeką Odram, u północnych wrót Bramy Morawskiej, która położona jest na terenie Czech. Przez Bramę Morawską wiodły szlaki: Bursztynowy i Husarii Polskiej.

Powiat graniczy z powiatami: wodzisławskim, rybnickim, gliwickim województwa śląskiego oraz należącymi do województwa opolskiego powiatami: kędzierzyńsko-kozielskim oraz głubczyckim. W skład Powiatu Raciborskiego wchodzi 8 gmin: miasto Racibórz – stolica powiatu, dwie gminy miejsko-wiejskie: Krzanowice i Kuźnia Raciborska oraz gminy wiejskie: Krzyżanowice, Nędza, Rudnik, Kornowac i Pietrowice Wielkie.

4.1. Powietrze atmosferyczne.

Stan zanieczyszczenia powietrza jest jednym z najbardziej zmiennych stanów środowiska. W znaczącym stopniu zależy od wielkości chwilowych emisji ze źródeł zlokalizowanych na danym terenie oraz od wielkości transgranicznej migracji zanieczyszczeń. Rozprzestrzenianie zanieczyszczeń w atmosferze determinowane jest warunkami meteorologicznymi, w tym intensywnością turbulencji wywołanej czynnikami mechanicznymi i termicznymi oraz własnościami fizyczno-chemicznymi atmosfery. Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*, do 30 kwietnia każdego roku, RWMS-WIOŚ dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są dotrzymane dopuszczalne poziomy) lub utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Oceny i obserwacji zmian dokonuje RWMS-WIOŚ w Katowicach w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2019 poz. 1931) oraz ustawy *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2020 poz. 1219 tekst jedn. ze zm.)

Oceny za lata 2018-2019 wykonano zgodnie z podziałem kraju, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji (strefa śląska).

Klasyfikacji stref za rok 2018 i 2019 wykonano w następujących klasach:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa B** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5});
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza;

- **klasa D1** - poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa D2** - poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego; należy dążyć do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020.

Poniżej opisano wartości emisji z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019:

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Raciborskiego.

Emisja zanieczyszczeń	Ilość zanieczyszczenia w Mg/rok	
	2018	2019
<i>pyłowych:</i>		
ogółem	127	127
ogółem na 1km ² powierzchni	0,23	0,23
ze spalania paliw	99	102
węglowo-grafitowe	23	23
krzemowe	4	0
<i>gazowych:</i>		
ogółem	86 099	80 191
ogółem (bez dwutlenku węgla)	1 303	1 200
niezorganizowana	6	0
dwutlenek siarki	286	261
tlenki azotu	120	120
tlenek węgla	881	773
dwutlenek węgla	84 796	78 991

Zródło: www.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat objętych raportem (2018-2019) emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Raciborskiego nie uległa zmianie, natomiast emisja zanieczyszczeń gazowych uległa zmniejszeniu.

Jakość powietrza atmosferycznego

Na terenie Miasta Racibórz przy ul. Wojska Polskiego zlokalizowana jest stacja pomiarowa na której prowadzone są pomiary: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenku azotu, tlenków azotu oraz pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Dodatkowo stacja posiada małą stację meteo, której wyniki są zbierane na potrzeby WIOŚ. Oficjalne otwarcie ww. certyfikowanej stacji pomiarowej monitorującej jakość powietrza w Raciborzu nastąpiło dnia 17 maja 2019 roku. Natomiast z powodu procesu kalibracji urządzeń pomiarowych wewnątrz stacji aparatura rozpoczęła pracę w pełnym wymiarze na początku czerwca 2019 roku.

Bieżące informacje o jakości powietrza w Raciborzu pochodzące ze stacji pomiarowej przy ul. Wojska Polskiego można zobaczyć pod linkiem:

<http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/dane-pomiarowe/automatyczne/stacja/176/parametry/>
wszystkie

Poza Państwowym Monitoringiem Środowiska w Powiecie Raciborskim w 2017 roku zamontowano szereg urządzeń do pomiaru zanieczyszczeń powietrza (pyłu zawieszonego PM10 i PM 2,5). Pojawiły się one w 22 miejscach Powiatu Raciborskiego. Czujniki zostały zamontowane w każdej z gmin oraz w każdej dzielnicy miasta Raciborza. Czujniki jakości powietrza zostały zaprojektowane i wykonane przez studentów koła naukowego kierunku Automatyka i Robotyka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu. Projekt został sfinansowany przez Powiat Raciborski oraz miasto Racibórz. Uwzględniając wcześniej zamontowane czujniki aktualnie na terenie powiatu funkcjonuje ok. 30 punktów pomiaru

zanieczyszczeń powietrza. Stan powietrza w wybranych miejscach można sprawdzać pod adresami:

<http://telemetry.tech/>
<http://www.looko2.com/heatmap.php>
<https://map.airly.eu/pl/>

Prezentowane na ww. stronach dane mają charakter wyłącznie poglądowy i nie stanowią elementu Państwowego Monitoringu Środowiska. Dane z Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska dostępne są na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie oraz na stronie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach pod adresem:

<http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/>

Podległe placówki oświatowe posiadają opracowane i wdrożone procedury na wypadek złej jakości powietrza. Prowadzono działania edukacyjne mające na celu wskazanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza. Przeprowadzono interwencyjne kontrole podmiotów gospodarczych w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów odnośnie spalania paliw.

Rok 2018 – klasyfikacja stref:

Tabela 2. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2018.

Strefa	Ochrona zdrowia											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
strefa śląska	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2018, GIOŚ-DMŚ-RWMS WIOŚ Katowice.

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2018” obszar Powiatu Raciborskiego w ramach „strefy śląskiej” został zakwalifikowany wg kryterium ochrony zdrowia do **klasy A** ze względu na poziom SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, Pb, As, Cd, Ni, do **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji PM₁₀, B(a)P, PM_{2,5}, O₃.

Do obszarów przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń (poziomów dopuszczalnych, docelowych, celu długoterminowego) zaliczono obszary gmin Powiatu Raciborskiego:

- w zakresie średniorocznych benzo(a)pirenu: gmina Kornowac, Racibórz, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie, Rudnik,
- w zakresie stężeń 24h pyłu zawieszonego PM₁₀: gminy: Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie, Racibórz, Rudnik,
- w zakresie stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM₁₀: gminy: gmina Kornowac, Racibórz, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska,
- w zakresie stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM_{2,5}: gminy: Racibórz,
- w zakresie PM_{2,5} (poziom dopuszczalny - II faza): gminy: Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie, Racibórz, Rudnik,
- w zakresie O₃ (poziom celu długoterminowego): gmina Kornowac, Racibórz, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie, Rudnik
- w zakresie O₃ (poziom docelowy): gmina Krzyżanowice.

Rok 2019 – klasyfikacja stref:

Tabela 3. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2019.

Strefa	Ochrona zdrowia											
strefa śląska	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
	A	A	A	A	C ¹	C	A	A	A	A	C	C ²

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2019, GIOŚ-DMŚ-RWMS WIOŚ Katowice.

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

2) Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny II faza, strefa uzyskała klasę C1

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2019” obszar Powiatu Raciborskiego w ramach „strefy śląskiej” został zakwalifikowany wg kryterium ochrony zdrowia do **klasy A** ze względu na poziom SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, Pb, As, Cd, Ni, do **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji PM10, B(a)P, PM2,5, O₃.

Do obszarów przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń (poziomów dopuszczalnych, docelowych, celu długoterminowego) zaliczono obszary gmin Powiatu Raciborskiego:

- w zakresie średniorocznych benzo(a)pirenu: gmina Kornowac, Racibórz, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie, Rudnik,
- w zakresie stężeń 24h pyłu zawieszonego PM10: gminy: Kornowac, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Racibórz, Rudnik,
- w zakresie stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5: gminy: Kornowac,
- w zakresie PM2,5 (poziom dopuszczalny - II faza): gminy: Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Racibórz,
- w zakresie O₃ (poziom celu długoterminowego): gmina Kornowac, Racibórz, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie, Rudnik.

Podsumowanie monitoringu jakości powietrza za lata 2018-2019:

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu Raciborskiego są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
2. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
3. zanieczyszczenia napływające spoza terenu powiatu, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.
4. źródła przemysłowe – pochodzące z procesów produkcyjnych oraz kotłowni przemysłowych,
5. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu,

4.2. Klimat akustyczny.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2020 poz. 1219 tekst jedn. ze zm.) traktuje hałas jako zanieczyszczenie, wobec którego należy przyjmować takie same ogólne zasady postępowania, jak dla pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska.

Wartości dopuszczalne poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 r. poz. 112 - tekst jednolity),

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 21 grudnia 2005 roku w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. 2005 Nr 263, poz. 2202 z późn. zmianami),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku.

Rok 2018:

RWMS-WIOŚ w Katowicach w 2018 roku nie przeprowadzał pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie Powiatu Raciborskiego.

W 2018 roku została wykonana mapa akustyczna (II etap) dla wybranych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego, wraz z sąsiadującymi z nimi pasami terenu o szerokości 550 m każdy. Analizowane odcinki dróg znajdują się w gminach:

- Pietrowice Wielkie
- Racibórz,
- Rudnik.

Na potrzeby opracowania wykonano pomiary hałasu w 25 punktach pomiarowych. Pomiary hałasu drogowego wykonano wykorzystując metodę bezpośrednią ciągłych pomiarów w ograniczonym czasie. W analizowanym przypadku czas pomiaru wynosił 1 godzinę. Równolegle do pomiarów hałasu wykonano pomiary natężenia ruchu i prędkości przejazdów. Strukturę ruchu na analizowanych odcinkach dróg przedstawia tabela poniżej:

Tabela 4. Struktura ruchu na analizowanych odcinkach dróg.

Lp.	Nr drogi	Pora dnia		Pora wieczoru		Pora nocy	
		06.00-18.00		18.00-22.00		22.00-06.00	
		Ilość pojazdów [poj/h]					
		lekkie	ciężkie	lekkie	ciężkie	lekkie	ciężkie
1.	3548S	843	58	355	17	60	12
2.	3504S	145	17	75	5	26	2
3.	3503S	90	14	47	4	16	2
4.	3521S	77	8	40	2	14	1
5.	416	681	71	378	49	195	46
6.	3512S	430	61	251	22	45	12
7.	Kościuszki	461	46	194	13	33	9
8.	Łąkowa	323	88	130	73	24	14
9.	Dąbrowszczaków	323	88	130	73	24	14
10.	1 Maja	412	34	166	28	30	5
11.	Opawska	965	80	406	24	69	17

Źródło: Przeprowadzenie oceny stanu akustycznego dróg na terenie Powiatu Raciborskiego – Etap II

Tabela 5. Przekroczenia wartości dopuszczalnych dla wskaźnika L_{DWN} na analizowanych odcinkach dróg w ramach opracowanej mapy akustycznej dróg Powiatu Raciborskiego.

Wskaźnik L_{DWN}	<5 dB	5-10 dB	10-15 dB	15-20 dB	>20 dB
<u>Droga powiatowa 3548 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>	<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>	
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,030	0,001	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,002	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w	0,005	0,100	0,000	0,000	0

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

danym zakresie [tys.]					
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga powiatowa 3504 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,005	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga powiatowa 3503 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga powiatowa 3521 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga wojewódzka nr 416</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,003	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,009	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w	0,023	0,000	0,000	0,000	0

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

danym zakresie [tys.]					
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga powiatowa 3512 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,015	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,001	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Drogi gminne: ul. Kościuszki, Łąkowa, Dąbrowszczaków, 1 Maja</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Ulica Opawska</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,006	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,004	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,010	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0

Źródło: Przeprowadzenie oceny stanu akustycznego dróg na terenie Powiatu Raciborskiego – Etap II

Tabela 6. Przekroczenia wartości dopuszczalnych dla wskaźnika L_N na analizowanych odcinkach dróg w ramach opracowanej mapy akustycznej dróg Powiatu Raciborskiego.

Wskaźnik L_N	<5 dB	5-10 dB	10-15 dB	15-20 dB	>20 dB
<u>Droga powiatowa 3548 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,048	0,004	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,153	0,123	0,019	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,409	0,329	0,052	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga powiatowa 3504 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,007	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,008	0,001	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,030	0,004	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga powiatowa 3503 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,001	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,003	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga powiatowa 3521 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	<i>Stan warunków akustycznych</i>				
	<i>niedobry</i>		<i>zły</i>		<i>bardzo zły</i>
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,003	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,012	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga wojewódzka nr 416</u>					

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,027	0,004	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,024	0,015	0,009	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,076	0,043	0,024	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Droga powiatowa 3512 S</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,007	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,033	0,006	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,089	0,016	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Drogi gminne: ul. Kościuszki, Łakowa, Dąbrowszczaków, 1 Maja</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,000	0,000	0,000	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
<u>Ulica Opawska</u>					
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,009	0,000	0,000	0,000	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,265	0,111	0,015	0,000	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,711	0,298	0,041	0,000	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0

Źródło: Przeprowadzenie oceny stanu akustycznego dróg na terenie Powiatu Raciborskiego – Etap II

Przeprowadzone analizy przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu wykazały, iż:

- droga powiatowa nr 3548 ma wpływ na tereny chronione pod względem akustycznym w analizowanym obszarze. W strefie „niedobrych” warunków akustycznych zagrożonych długookresowym hałasem drogowym (L_{DWN}) znajduje się ok. 2 lokali mieszkalnych, zamieszkałych przed ok. 5 osób. Na obszarze o „niedobrych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 276 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 738 osób. Na obszarze o „złych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 19 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 52 osoby.
- droga powiatowa nr 3504 ma minimalny wpływ na tereny chronione pod względem akustycznym w analizowanym obszarze. Na obszarze o „niedobrych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 9 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 34 osoby.
- droga powiatowa nr 3504 ma minimalny wpływ na tereny chronione pod względem akustycznym w analizowanym obszarze. Na obszarze o „niedobrych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 1 lokal mieszkalny, który zamieszkuje ok. 3 osób.
- droga powiatowa nr 3521 ma minimalny wpływ na tereny chronione pod względem akustycznym w analizowanym obszarze. Na obszarze o „niedobrych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 3 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 12 osób.
- droga wojewódzka nr 416 ma wpływ na tereny chronione pod względem akustycznym w analizowanym obszarze. W strefie „niedobrych” warunków akustycznych zagrożonych długookresowym hałasem drogowym (L_{DWN}) znajduje się ok. 9 lokali mieszkalnych, zamieszkałych przed ok. 23 osoby. Na obszarze o „niedobrych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 39 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 119 osób. Na obszarze o „złych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 9 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 24 osoby.
- droga powiatowa nr 3512 ma minimalny wpływ na tereny chronione pod względem akustycznym w analizowanym obszarze. Na obszarze o „niedobrych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 39 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 105 osób.
- wzdłuż gminnych dróg – ul. Kościuszki, Łakowa, Dąbrowszczaków i 1 Maja nie występują przekroczenia.
- droga gminna – ul. Opawska - ma minimalny wpływ na tereny chronione pod względem akustycznym w analizowanym obszarze. W strefie „niedobrych” warunków akustycznych zagrożonych długookresowym hałasem drogowym (L_{DWN}) znajduje się ok. 4 lokali mieszkalnych, zamieszkałych przed ok. 10 osób. Na obszarze o „niedobrych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 376 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 1008 osób. Na obszarze o „złych” warunkach akustycznych zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N) znajduje się ok. 15 lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 41 osób.

Rok 2019:

W dniu 26 sierpnia 2019 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie” (POSPH). Określa on priorytety działań oraz wskazuje niezbędne zadania dla ograniczenia poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych w odniesieniu do dróg i linii kolejowych położonych poza aglomeracjami. W ramach Programu przedstawiono zestaw zalecanych rozwiązań technicznych oraz innych działań sprzyjających osiągnięciu tego celu w największym stopniu.

Ograniczenie poziomu dźwięku do wartości nieprzekraczających poziomu dopuszczalnego w otoczeniu analizowanych odcinków dróg jest trudne ze względu na spore natężenie ruchu samochodowego i kolejowego oraz lokalizację tych odcinków w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Zadaniem służb ochrony środowiska oraz zarządców sieci drogowej i kolejowej jest podejmowanie wszelkich możliwych działań zmierzających do poprawy klimatu akustycznego w sąsiedztwie tras komunikacyjnych. Konieczne jest także właściwe planowanie przestrzenne uwzględniające zagrożenie hałasem.

Podczas opracowywania Programu przeanalizowano mapy akustyczne oraz zaproponowano działania, których realizacja powinna doprowadzić do poprawy stanu akustycznego przede wszystkim w pobliżu tych odcinków dróg i linii kolejowych, w sąsiedztwie których oddziaływanie hałasu o najwyższym poziomie obejmuje największą liczbę mieszkańców.

POSPH wskazuje obszary narażone na ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, a także wskazuje konkretne działania ograniczające hałas. Analiza danych zawartych w mapie akustycznej pozwala ocenić stopień narażenia mieszkańców na oddziaływanie akustyczne, a także umożliwia określenie szacunkowej ilości osób narażonych na przekroczenia wartości dopuszczalnych. Dodatkowo, do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zaleca się wprowadzić zapisy poświęcone ochronie przed hałasem drogowym. Zaleca się także podejmowanie działań, które mają na celu rozdzielenie stref oddziaływania hałasu samochodowego od terenów mieszkalnych (szczególnie dla nowo tworzonej zabudowy mieszkaniowej). W miejscach o największym oddziaływaniu ponadnormatywnego poziomu hałasu należy rozważyć możliwość tworzenia stref ograniczonego użytkowania.

Terminy i koszty realizacji poszczególnych działań naprawczych przedstawione zostały szczegółowo w harmonogramach dla poszczególnych odcinków drogowych.

W odniesieniu do Powiatu Raciborskiego w ww. Programie zostały uwzględnione odcinki dróg DW919 i DW935 z terenu powiatu.

Tabela 7. Opis poszczególnych fragmentów analizowanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego.

Nr drogi	Opis fragmentu	Kilometraż		Długość [km]
		od	do	
919	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	0+000	2+475	2,475
935	Racibórz (DW919) – Kornowac	0+000	1+245	1,245
	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	1+245	8+174	6,929
	Kornowac – Rzuchów (DW933)	8+174	11+316	3,142

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie..

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

W poniższej tabeli zestawiono obszary, na których występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego na terenie Powiatu Raciborskiego:

Tabela 8. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego na analizowanych odcinkach dróg nr 919 i 935.

Nr drogi	Opis fragmentu	Kilometraż		Poziomy dopuszczalne (dzień/noc) [dB]	Przekroczenia L _{DWN}	Przekroczenia L _{DWN}
		od	do			
919	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	0+000	2+475	64/59 - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 68/59 - Tereny mieszkaniowo-usługowe 68/59 - Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 64/59 - Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejskach przekroczenie osiąga wartości do 10dB.	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejskach przekroczenie osiąga wartości do 10 dB.
935	Racibórz (DW919) – Kornowac	0+000	1+245	68/59 - Tereny mieszkaniowo-usługowe 68/59 - Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 64/59 - Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB
	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	1+245	8+174	68/59 - Tereny mieszkaniowo-usługowe 68/59 - Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe 68/59 - Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 64/59 - Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB.	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB.
	Kornowac – Rzuchów (DW933)	8+174	11+31 6	68/59 - Tereny mieszkaniowo-usługowe 68/59 - Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe 64/59 - Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 10 dB.	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejskach przekroczenie osiąga wartości do 10 dB.

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie..

W poniższej tabeli zestawione zostały wartości wskaźnika M dla poszczególnych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego. Wskaźnik M służy do ustalania kolejności realizacji zadań Programu na terenach mieszkaniowych zagrożonych hałasem. Odnosi się on do wielkości przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu i liczby mieszkańców na tym terenie. Wyższe wartości wskaźnika M oznaczają większą liczbę mieszkańców narażoną na wysokie poziomy hałasu.

W poniższej tabeli zawarto także proponowane działania długookresowe dla rozpatrywanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego. Należy zaznaczyć, że przed przystąpieniem do realizacji koniecznym jest przeprowadzenie dokładnych analiz akustycznych dla danego obszaru w celu określenia konkretnych parametrów proponowanych rozwiązań (np. długość, wysokość i rodzaj ekranu akustycznego) mając na uwadze ograniczenia wynikające możliwości technicznych posadowienia rozwiązań. Dokładne parametry, takie jak wysokość, rodzaj materiału czy kilometraż należy wyznaczyć na etapie projektowania.

Tabela 9. Zestawienie wartości wskaźnika M i proponowane działania długookresowe dla fragmentów analizowanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego.

Nr drogi	Opis fragmentu	Kilometraż		Przedział wartości wskaźnika M	Proponowane działania
		od	do		
935	Racibórz (DW919) – Kornowac	0+000	1+245	M>100	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935. Budowa zabezpieczeń przeciwhałasowych przy przedszkolu nr 15 (Kowalska 1, Racibórz).
	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	1+245	8+174	50>M>100	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935. Ograniczenie prędkości do 40 km/h od ul. Szkolnej do ul. Piaskowej
	Kornowac – Rzuchów (DW933)	8+174	11+31 6	0,1<M<50	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935.
919	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	0+000	2+475	0,1<M<50	-

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie..

W 2019 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach przeprowadzał badania klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej nr 140 na terenie Gminy Nędza (w sąsiedztwie ul. Leśnej, m. Nędza) z uwzględnieniem czynników natężenia i struktury ruchu pociągów oraz warunków pogodowych mających wpływ na propagację hałasu w głąb sąsiadujących terenów („Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej nr 140 na terenie Gminy Nędza”).

W najbliższym sąsiedztwie rejonu badań obejmującego fragment wyżej wymienionej linii kolejowej, znajduje się luźna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz tereny leśne. Do oceny klimatu akustycznego w rozpatrywanym rejonie badań użyto wskaźników równoważnego poziomu dźwięku L_{AeqD2d} i L_{AeqN3d} , mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do pory dnia i nocy, okresu pełnych dwóch dób. Uzyskane wyniki odnoszą się wyłącznie do czasu, w którym prowadzone były pomiary (od 1 do 3 października 2019 r.). Wyniki badań akustycznych, w odniesieniu do jednej najbardziej niekorzystnej doby, wskazują w obszarze reprezentatywnego rejonu badań, odpowiednio:

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu wyrażonego wskaźnikiem L_{AeqD} o 4,2 dB,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu wyrażonego wskaźnikiem L_{AeqN} o 5,4 dB.

Wykonane pomiary w sąsiedztwie linii kolejowej nr 140 wykazały, iż eksploatacja przedmiotowego odcinka linii kolejowej powoduje wystąpienia niewielkich przekroczeń

obowiązujących standardów akustycznych na obszarach terenów podlegających ochronie akustycznej.

4.3. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 tekst jedn. ze zm.) - dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W odniesieniu do Powiatu Raciborskiego źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- stacje i linie energetyczne,
- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo badawczych, ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, w tym pojedyncze aparaty telefonii komórkowej, sterowniki radiowe itp.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 roku w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020, poz. 258).

Rok 2018

W 2018 roku RWMS-WIOŚ w Katowicach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Powiatu Raciborskiego. Przeprowadzone badania wykazały, że w badanych punktach pomiarowych:

- Kuźnia Raciborska, ul. Browarna – 0,45 V/m,
- Racibórz, ul. Opawska/Lwowska – 0,47 V/m,

nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów i wynoszącej wówczas 7 V/m.

W 2018 r. przyjęto zgłoszenie 4 nowych instalacji oraz 20 zmian w instalacjach emitujących pola elektromagnetyczne (stacje telefonii komórkowej). W ramach analizy zgłoszeń nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm co potwierdziły załączone do zgłoszeń wyniki badań pól elektromagnetycznych.

Rok 2019

W 2019 roku RWMS-WIOŚ w Katowicach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Powiatu Raciborskiego. Przeprowadzone badania wykazały, że w badanych punktach pomiarowych:

- Krzanowice, Rynek – <0,2 V/m,
- Pietrowice Wielkie, ul. Żymierskiego – 0,22 V/m,

nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów i wynoszącej wówczas 7 V/m.

W 2019 r. przyjęto zgłoszenie 5 nowych instalacji oraz 29 zmian w instalacjach emitujących pola elektromagnetyczne (stacje telefonii komórkowej). W ramach analizy zgłoszeń nie

stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm co potwierdziły załączone do zgłoszeń wyniki badań pól elektromagnetycznych.

Obecnie dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019, poz. 2448). Natomiast sposób sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 (Dz.U. 2020, poz. 258).

W stosunku do poprzedniego rozporządzenia, zmiany dopuszczalnych parametrów dla pól o częstotliwościach od 2 GHz do 300 GHz wynoszą odpowiednio:

- a) dla składowej elektrycznej z 7 V/m na 61 V/m (wzrost niemal 9 razy),
- b) dla gęstości mocy z 0,1 W/m² na 10 W/m² (100- krotny wzrost).

4.4. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

4.4.1. Wody powierzchniowe.

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2019, poz. 2149).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Ocena wód powierzchniowych poprzez określenie ich stanu ekologicznego jest nowym podejściem zgodnym z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. Stan ekologiczny wód określany jest na podstawie elementów biologicznych (fitoplankton, fitobentos, makrolity, makrobezkręgowce bentosowe i ryby) oraz parametrów wspomagających (elementy fizykochemiczne).

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły.

Ocenę jakości wód powierzchniowych na terenie Powiatu Raciborskiego przeprowadza RWMS-WIOŚ w Katowicach. W 2018 roku przeprowadzone zostały badania jakości tzw. Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) na terenie województwa śląskiego, w tym w czterech JCWP obejmujących teren Powiatu Raciborskiego.

Rok 2018:

Wyniki oceny za 2018 rok przedstawione zostały w tabeli poniżej:

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Tabela 10. Wyniki oceny wykonanej dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na obszarze Powiatu Raciborskiego w 2018 roku.

Nazwa JCWP	Nazwa ppk	Klasa elementów		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny JCW	Ocena stanu JCW.
		biologicznych	fizyko-chemicznych			
Odra od Olzy do wypływu z polderu Buków PLRW6000011513	Odra - w Krzyżanowicach	-	-	-	poniżej dobrego	zły
Odra od granicy państwa w Chałupkach do Olzy PLRW6000191139	Odra - w Chałupkach	III	>II	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia PLRW60001911569	Ruda – ujście do Odry	-	-	-	poniżej dobrego	zły
Ruda w obrębie zbiornika Rybnik PLRW600001156539	Zb. Rybnicki – w rejonie zapory	-	-	-	poniżej dobrego	zły

Źródło: Ocena stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych wykonana na podstawie badań prowadzonych w 2018 roku., WIOS Katowice.

Objaśnienia: JCWP - Jednolite części wód zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Ocenę w zakresie stanu/potencjału ekologicznego wykonano tylko dla jednej JCWP (wobec niepełnej oceny parametrów dla pozostałych trzech JCWP), dla której określono stan/potencjał ekologiczny **umiarkowany**. Stan ogólny dla wszystkich czterech JCWP określono jako zły.

Rok 2019

W czasie opracowywania raportu RWMŚ-WIOŚ w Katowicach nie opublikował jeszcze wyników oceny wód powierzchniowych za 2019 rok.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Ocenę ryzyka dla JCWP obejmujących teren Powiatu Raciborskiego przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 11. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry

Nazwa JCWP	Ocena stanu - status	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Uzasadnienie derogacji
Odra od granicy państwa w Chałupkach do Olzy PLRW6000191139	<i>zły – naturalna część wód</i>	<i>zagrożona</i>	Wpływ działań antropogenicznych na stan JCWP oraz brak możliwości technicznych ograniczających wpływ tych oddziaływań generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych przez JCW. Występująca działalność gospodarcza człowieka związana jest ściśle z występowaniem surowców naturalnych bądź przemysłowym charakterem obszaru
Odra od Olzy do wypływu z polderu Buków PLRW600011513	<i>zły – silnie zmieniona część wód</i>	<i>zagrożona</i>	
Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia PLRW60001911569	<i>zły – silnie zmieniona część wód</i>	<i>zagrożona</i>	Derogacje czasowe – brak możliwości technicznych; planowana budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny.
Psina od Suchej Psiny do ujścia PLRW600019115299	<i>zły – naturalna część wód</i>	<i>zagrożona</i>	
Płęsnica – ujście do Odry PLRW 600023115322	<i>zły – naturalna część wód</i>	<i>zagrożona</i>	Wpływ działań antropogenicznych na stan JCWP oraz brak możliwości technicznych ograniczających wpływ tych oddziaływań generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych przez JCWP. Występująca działalność gospodarcza człowieka związana jest ściśle z występowaniem surowców naturalnych bądź przemysłowym charakterem obszaru

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, KZGW

4.4.2. Wody podziemne.

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148).
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294).

Ocenę jakości wód podziemnych przeprowadza RWMŚ-WIOŚ w Katowicach. Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych

dokonywane dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 155a ust. 5 ustawy Prawo wodne, (Dz.U. 2020 poz. 310 – tekst jednolity). Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I-V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym. Klasy jakości wód podziemnych **I, II, III** oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych **IV, V** oznaczają słaby stan chemiczny.

Nowy podział obszaru Polski na 176 części JCWPd wskazuje, że na terenie Powiatu Raciborskiego znajdują się trzy JCWPd: nr 141, 142 i 144.

Rok 2018:

Na terenie Powiatu Raciborskiego w 2018 roku przeprowadzono badania wód podziemnych w jednym punkcie pomiarowym (Krzanowice). Charakterystykę punktu pomiarowego przedstawiono poniżej w tabeli:

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Tabela 12. Charakterystyka punktów pomiarowych wód podziemnych w 2018 roku na terenie Powiatu Raciborskiego.

Miejscowość Gmina	Użytkowanie terenu	JCWPd	Wskaźniki				Klasa jakości wód		
			w II klasie	w III klasie	w IV klasie	w V klasie	wskaźniki fizykoche- miczne	wskaźniki organiczne	Klasa końcowa
Krzanowice Krzanowice	zabudowa wiejska	141	temp, SO ₄ , HCO ₃ , Mn, Ca	Fe, O ₂	-	-	III	I	II

Źródło: Materiały WIOŚ GIOŚ-DMS-RWMS Katowice 2018

*tylko Fe (geogeniczne pochodzenie wskaźnika) i O₂ (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych) w III klasie, głębokość otworu 28 m, poziom izolowany

Badane wody podziemne określono jako wody w II klasie jakości.

Rok 2019

W 2019 roku na terenie Powiatu Raciborskiego zlokalizowano dziewięć punktów pomiarowych wód podziemnych. Badane wody mieściły się:

- w jednym punkcie w II klasie jakości,
- w pięciu punktach w III klasie jakości,
- w dwóch punktach w IV klasie jakości,
- w jednym punkcie w V klasie jakości.

Charakterystykę punktów pomiarowych przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 13. Charakterystyka punktów pomiarowych wód podziemnych w 2019 roku na terenie Powiatu Raciborskiego.

Miejscowość Gmina	Użytkowanie terenu	JCWPd	Wskaźniki				Klasa jakości wód		
			w II klasie	w III klasie	w IV klasie	w V klasie	wskaźniki fizykoche- miczne	wskaźniki organiczne	Klasa końcowa
Krzanowice Krzanowice	zabudowa wiejska	141	SO ₄ , HCO ₃ , Mn, O ₂ , Ca	Fe, temp, Zn	-	-	III	I	III
Racibórz Racibórz	grunty orne	142	Fe, temp., SO ₄ , Mn, HCO ₃ , O ₂ , Ni	Ca	-	-	III	I	III
Tworków Krzyżanowice	grunty orne	142	SO ₄ , temp, PEW, Cl	Ca, NO ₃	-	-	III		III
Sudół Racibórz	grunty orne	142	temp, PEW	Fe, Mn, Ca	SO ₄	-	IV		IV

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Nędza Nędza	roślinność drzewiasta i krzewiasta	142	NO ₃ , SO ₄ , temp, Ni, O ₂	Fe	pH	K, Mn	V	I	V
Owsiszczce Krzyżanowice	grunty orne	142	Fe, temp, HCO ₃ , Ca	Mn	-	-	III		II**
Rudyszwałd Krzyżanowice	grunty orne	142	SO ₄ , PEW, HCO ₃ , Ba	Mn, Ca	NH ₄	Fe	V		IV
Brantolka Kuźnia Raciborska	zabudowa wiejska	144	temp, Mn	Fe, O ₂	pH	-	IV	I	III*
Jankowice Kuźnia Raciborska	grunty orne	144	-	temp	pH	-	IV		III***

Źródło: Materiały WIOŚ GIOŚ-DMS-RWMS Katowice, 2019

*-wartość pH w IV klasie jakości uznana za charakterystyczną dla danego obszaru - brak izolacji od powierzchni terenu, na obniżoną wartość pH może mieć wpływ przenikanie do warstwy wodonośnej wód wzbogaconych w CO₂ oraz kwasy organiczne; brak współwystępowania wskaźników indykatorywnych dla presji

** geogeniczne pochodzenie wskaźnika Mn w zakresie III klasy jakości - poziom wodonośny izolowany od powierzchni terenu utworami słabo przepuszczalnymi (1,2-4,6 m less; 4,6-22,5 m glina pylasta, glina piaszczysta)

*** wartość pH w IV klasie jakości uznana za charakterystyczną dla danego obszaru - głębokość otworu 57 m, poziom izolowany (glina, it), punkt zlokalizowany na terenach rolniczych; brak współwystępowania wskaźników indykatorywnych dla presji

Podsumowanie monitoringu wód podziemnych w latach 2018-2019.

Jakość wód podziemnych Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019 w jednym punkcie pomiarowym, w którym badania zostały powtórzone (Krzyszowice) uległa pogorszeniu z II klasy do klasy III.

4.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.

Emisja zanieczyszczeń do wód

Czynnikiem stanowiącym największe zagrożenie dla stanu jakości wód jest działalność antropogeniczna. Do głównych presji wywieranych przez człowieka na środowisko wodne należy zaliczyć:

- pobór wód na różne cele,
- wprowadzanie ścieków komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, spływające z wodami opadowymi głównie z terenów użytkowanych rolniczo,
- zmiany morfologiczne (regulacja rzek, ochrona przeciwpowodziowa).

Obserwowany od kilku lat znaczny spadek zużycia wody i przyczyniające się do tego zjawiska m.in. stosowanie obiegów zamkniętych w przemyśle, zmiany w technologii produkcji na mniej wodochłonne, upadek wielu gałęzi przemysłu, ale również bardziej racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno wśród odbiorców zbiorowych jak i indywidualnych, wpływa na ilość odprowadzanych do wód powierzchniowych ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Podobnie jak zużycie wody – ilość ścieków systematycznie obniża się, przy czym spadek ten szczególnie dotyczy użytkowników komunalnych (ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio z zakładów przemysłowych utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie). Zmienia się również wielkość i charakter zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych.

Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno-ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody.

Obecnie Powiat Raciborski charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem zwodociągowania (98,1 %), wyższym do średniego wskaźnika zwodociągowania dla województwa śląskiego (95,8 %). Podstawowe parametry sieci wodociągowych w Powiecie Raciborskim w 2018 i 2019 roku przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 14. Sieć wodociągowa w Powiecie Raciborskim w 2018 i 2019 roku (wg GUS).

Parametr	jm.	2018	2019
Długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy)	km	678,2	684,2
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	3 121,9	3 087,5
Przyłącza do budynków	szt.	17 174	17 382
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³ /rok	28,7	28,5

Źródło: www.stat.gov.pl

Długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie powiatu wynosi 684,2 km (GUS 2019). Na przestrzeni lat 2018-2019 ogólna długość sieci wodociągowej na terenie powiatu wzrosła o 6 km, liczba przyłączy zwiększyła się o 208 szt. Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca wynosi 28,5 m³/mieszkańca/rok (GUS 2019) i w porównaniu do roku 2018 zmniejszyło się o 0,2 m³/mieszkańca/rok.

Obecnie Powiat Raciborski posiada wskaźnik skanalizowania 57,7 %, niższy od wskaźnika dla województwa śląskiego – 78,3 %. Podstawowe parametry sieci kanalizacyjnej w Powiecie Raciborskim w latach 2018-2019 przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 15. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Raciborskim w 2018 i 2019 roku (wg GUS).

Parametr	jm.	2018	2019
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej ogółem	km	250,8	265,0
Ścieki oczyszczone odprowadzone razem	dam ³	2 452,0	2 449,0
Przyłącza do budynków	szt.	5 245	5 495

Źródło: www.stat.gov.pl

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu wynosi 265,0 km. Na przestrzeni lat 2018-2019 ogólna długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu zwiększyła się o 14,2 km, liczba przyłączy zwiększyła się o 250 szt. Wzrasta również ilość osób obsługiwanych przez oczyszczalnię. Ścieki socjalno-bytowe wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT₅, ChZT, związki azotu i fosforany.

Emisja zanieczyszczeń do wód dla ścieków komunalnych i przemysłowych na terenie Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019 przedstawiona została w tabelach poniżej:

Tabela 16. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Raciborskim w latach 2018-2019.

	jm.	2018	2019
BZT ₅ *	kg/rok	18 650	14 596
ChZT**	kg/rok	120 948	94 779
zawiesina ogólna	kg/rok	28 994	29 131
azot ogólny	kg/rok	33 135	27 821
fosfor ogólny	kg/rok	2 046	1 776
osady wytworzone w ciągu roku	Mg	958	1 136

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 17. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Raciborskim w latach 2018-2019.

	jm.	2018	2019
BZT ₅ *	kg/rok	1 396	1 156
ChZT**	kg/rok	5 595	4 465
zawiesina ogólna	kg/rok	3 122	3 212
suma jonów chlorków i siarczanów	kg/rok	63 754	72 994
fenole lotne	kg/rok	12	8
azot ogólny	kg/rok	916	859
fosfor ogólny	kg/rok	181	184
osady wytworzone w ciągu roku	Mg	10	14

Źródło: www.stat.gov.pl

Uwagi:

*BZT₅ – tzw. biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (5 dniowy okres analizy), określa ilość tlenu potrzebną do utlenienia związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach na drodze przemian biochemicznych w warunkach tlenowych. Całkowita mineralizacja związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach wymaga długiego czasu, ok. 20 dni. Jednak najintensywniejsze procesy biodegradacji przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni. Dlatego jako wskaźnik obciążenia wody i ścieków substancjami organicznymi przyjęto BzT₅. Określa on zawartość zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika wód powierzchniowych.

**ChzT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu – poprzez to oznaczenie można określić ładunek związków organicznych w ściekach odprowadzanych do odbiorników wód powierzchniowych.

4.5. Zasoby geologiczne.

Teren Powiatu Raciborskiego na tle geologicznych jednostek strukturalnych umiejscowiony jest w obrębie bloku górnośląskiego. Osady dolnego karbonu nieproduktywnego – kulmu, rozpoczynają się kompleksem szarogłazów i piaskowców z przewarstwieniami zlepieńców. Powyżej leży gruby kompleks mułowców i ilowców. Na nich kompleks zlepieńców przechodzących ku górze w piaskowce i mułowce. Na skałach tych spoczywają okruchowe i węglanowe skały triasu i kredy. Głównie to wapienie i dolomity ale też piaskowce i margle. Cały obszar powiatu pokrywają osady trzeciorzędowe, są to utwory pochodzenia morskiego (iły, piaski, gipsy, wapienie, margle). Powyżej występuje kompleks lądowych utworów w postaci ilów i ilów węglistych. W serii tej występują warstwy piaskowców, a najmłodsze osady trzeciorzędu to różnoziarniste żwiry i piaski przelawiczone ilami i glinami. Utwory czwartorzędowe reprezentowane przez osady plejstocenu i holocenu. Efektem akumulacji lodowcowej są piski, żwiry wodnolodowcowe oraz gliny morenowe. Dolina Odry wypełniona jest przez holocenijskie utwory czwartorzędowe reprezentowane przez mady, gliny pylaste, namuły i torfy. W wyniku procesów akumulacyjno - erozyjnych powstał materiał żwirowo – piaszczysty. Ostatnim etapem rozwoju doliny rzeki Odry było powstanie systemu terasów zalewowych i nadzalewowych, gdzie spotyka się gliny deluwialne. W powiecie występują głównie złoża kruszyw naturalnych, piasków podsadzkowych oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Złoża kruszywa naturalnego to piaski fluwioglacjalne, złoża żwiru i piasku z działalności erozyjno - akumulacyjnej rzek Odry i Psiny.

Rekultywacja gruntów w Powiecie Raciborskim w 2018 r.:

Według danych Starostwa Powiatowego w Raciborzu, na terenie powiatu grunty wymagające rekultywacji zajmowały powierzchnię 59,34 ha (w tym zdewastowane: 37,53 ha, zdegradowane 21,81 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową 22,07 ha, ciągu roku zrekultywowanych zostało 5,13 ha, w tym:

- w Gminie Racibórz: 1,99 ha (w tym zdegradowane: 1,99 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową: 2,7 ha zrekultywowano 0,41 ha),
- w Gminie Kuźnia Raciborska: 36,15 ha (w tym zdewastowane 34,67 ha, zdegradowane 1,48 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową: 19,37 ha, zrekultywowano 0 ha),
- w Gminie Pietrowice Wielkie: 2,86 ha (w tym zdewastowane: 2,86 ha),
- w Gminie Nędza: 18,34 ha (w tym zdegradowane: 18,34 ha), zrekultywowano 0,00 ha,
- w Gminie Kornowac: 0 ha,
- w Gminie Krzanowice: 0 ha,
- w Gminie Krzyżanowice: 0 ha (zrekultywowano 4,72 ha),
- w Gminie Rudnik: 0 ha.

Rekultywacja gruntów w Powiecie Raciborskim w 2019 r.:

Według danych Starostwa Powiatowego w Raciborzu, na terenie powiatu grunty wymagające rekultywacji zajmowały powierzchnię 46,12 ha (w tym zdewastowane: 41,64 ha, zdegradowane 4,48 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową 32,35 ha, ciągu roku zrekultywowanych zostało 3,98 ha, w tym:

- w Gminie Racibórz: 6,38 ha (w tym zdegradowane: 3,00 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową: 2,7 ha zrekultywowano 0,68 ha),
- w Gminie Kuźnia Raciborska: 43,12 ha (w tym zdewastowane 41,64 ha, zdegradowane 1,48 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową: 29,65 ha, zrekultywowano 3,30 ha),
- w Gminie Pietrowice Wielkie: 0 ha,
- w Gminie Nędza: 0 ha,
- w Gminie Kornowac: 0 ha,
- w Gminie Krzanowice: 0 ha,
- w Gminie Krzyżanowice: 0 ha,
- w Gminie Rudnik: 0 ha.

Zasoby geologiczne występujące na terenie Powiatu Raciborskiego przedstawione zostały w tabeli poniżej (wg PIG PIB):

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Tabela 18. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Powiatu Raciborskiego znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG.

Lp.	Gmina	Nazwa złoża	Kopalina	Zagospodarowanie	Pow. złoża [ha]	Zasoby geologiczne [tys. ton]*/**	Zasoby przemysłowe [tys. ton]*/**	Wydobycie [tys. ton]*/**
1.	Kornowac	Anna	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	3 807	26 346	-	-
2.		Anna	Metan pokładów węgla	Złoże rozpoznane szczegółowo	3 500,00	41,92**	-	-
3.		<u>Racibórz II – Zbiornik 5</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	35,78	1 926 2 463	1 859 2 348	303 292
4.		Racibórz II – Zbiornik 6	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	25,90	2 501	1 740	35 -
6.		<u>Racibórz II – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	41,82	3 000 2 844	-	-
7.		Krzyszowice	Krzyszowice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	18,04	390*	-
8.	<u>Racibórz III – Zbiornik</u>		Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	109,41	7 763	-	-
9.	Krzyszowice	Bieńkowice – Zachód 1	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	25,03	3 427	-	-
10.		Bieńkowice I	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	13,44	1 570	-	-
11.		Bieńkowice Wschód	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	229,40	11 984 11 381	5 631 4 596	1 228 931
12.		Bieńkowice Zachód	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	88,30	18 715	-	-
13.		Krzyżanowice - Tworków	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	213,20	29 162 29 916	6 987 3 978	753 2 175
14.		<u>Racibórz I – Zbiornik 3</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	92,30	4 210 3 743	228 -	245 179
15.		<u>Racibórz I – Zbiornik 4</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	26,94	2 248	-	-
16.		<u>Racibórz III – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	109,41	7 763	-	-
17.		Racibórz IV – Zbiornik	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	31,70	2 239	-	-
18.		<u>Racibórz I – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	48,20	3 544 2 068	-	-
19.		Racibórz - Roszków	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	25,83	324	-	-
20.		Racibórz – Zbiornik Grn.	Kruszywa naturalne	Złoże eksploatowane okresowo	169,81	23 775	-	308 -
21.		Tworków I	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	9,58	2 816	-	-
22.		Zabełków	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	78,80	9 490	-	-
23.	Kuźnia Raciborska	Jejkowice	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 593,70	166 245	-	-
24.		Kotłarnia p. północne	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	1 374,60	25 313 25 032	5 431 5 150	361 370

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

25.		Kotlarnia p. północne	Piaski podsadzkowe	Złoże zagospodarowane	1 374,60	79 189* 78 579*	12 700* 12 104*	574* 484,88*	
26.		Kotlarnia Solarnia	Piaski podsadzkowe	Złoże rozpoznane szczegółowo	2 314,00	377 853*	-	-	
27.		Kuźnia Raciborska	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2,00	404	-	-	
28.		<u>Rej. Nędzy</u>	Piaski podsadzkowe	Złoże o zasobach prognostycznych	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	
29.		Ruda	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	245,40	47 012 46 463	2 835 2 220	487 520	
30.		Ruda I	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	123,50	18 781	-	-	
31.		Siedliska	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	17,81	4 136	-	-	
32.		<u>Sumina</u>	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 700,00	300 000	-	-	
33.		<u>Turze</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	122,18	24 417	-	-	
34.		<u>Turze 1</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	81,97	10 103 9 779	2 242 1 939	240 247	
35.		Nędza	Babice	Kruszywa naturalne	Złoże eksploatowane okresowo	60,95	8 111 7 827	241 1 760	- 76
36.			Babice	Torfy	Złoże eksploatowane okresowo	9,43	tylko pozabilansowe	-	-*
37.			Górki Śląskie	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	19,77	1 013	-	-
38.			<u>Rej. Nędzy</u>	Piaski podsadzkowe	Złoże o zasobach prognostycznych	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
39.	<u>Sumina</u>		Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 700,00	300 000	-	-	
40.	<u>Turze</u>		Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	122,18	24 417	-	-	
41.	<u>Turze 1</u>		Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	81,97	10 103 9 779	2 242 1 939	240 247	
42.	Zawada Książęca- Łęg		Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	35,51	1 570	-	-	
43.	Pietrowice Wielkie	Pietrowice Wielkie	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	16,96	461*	-	-	
44.	Racibórz	Brzezie n/Odrą	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	136,83	10 423 19 002	-	-	
45.		Brzezie n/Odrą 1	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	7,56	1 064	-	-	
46.		Brzezie n/Odrą 2	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	5,91	693	-	-	
48.		Brzezie n/Odrą 3	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	6,48	969	-	-	
49.		Racibórz	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	10,08	942	-	-	
50.		Racibórz I – Zbiornik 2	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	5,52	205 192	191 180	17 6	

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

51.	<u>Racibórz I – Zbiornik 3</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	92,30	4 210 3 743	228 -	245 179
52.	Racibórz I – Zbiornik 3/1	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	2,00	- 69	- -	- 39
53.	<u>Racibórz I – Zbiornik 4</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	26,94	2 248	-	-
54.	Racibórz I i II	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	50,80	3 510	-	-
55.	<u>Racibórz II – Zbiornik 5</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	35,78	1 926 2 463	1 859 2 348	303 292
56.	Racibórz II – Zbiornik 7	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	27,72	4 062 3 938	1 859 1 954	150 209
57.	<u>Racibórz II – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	41,82	3 000 2 844	-	-
58.	Racibórz II – Zbiornik 12	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	31,30	4 389 4 875	-	-
59.	<u>Racibórz I – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	48,20	3 544 2 068	-	-
60.	Racibórz P	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2,00	210	-	-
61.	Racibórz Studzienna II	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	6,03	432	-	-
62.	Racibórz Brzezie	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	4,70	528	-	-
63.	Racibórz – Zakole 2	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	1,91	205	-	-

Źródło: www.pgi.gov.pl, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2018 r. oraz [na 31.12.2019 r.](#)

Oznaczenia:

podkreślenie: złoża występuje pod obszarem kilku gmin (w każdej z nich zostało uwzględnione)

* tys. m³

** mln m³

W latach 2018-2019 w niektórych złożach oszacowano/obliczono nowe wartości zasobów geologicznych, zasobów przemysłowych i wydobywcie (zaznaczone w tabeli kolorem niebieskim).

W 2019 r. przeprowadzono weryfikację kameralną i terenową dotychczasowej mapy osuwisk i terenów zagrożonych dla Powiatu Raciborskiego (Chmura i in., 2010; Sikora i Piotrowski, 2011), weryfikację i aktualizację kart rejestracyjnych osuwisk (KRO) i kart rejestracyjnych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi (KRTZ). W wyniku dodatkowych prac terenowych rozpoznano nowe osuwiska i wykonano ich karty rejestracyjne. Ponadto dokonano digitalizacji map na potrzeby bazy SOPO. W wyniku przeprowadzonych prac zaktualizowano dotychczasowe mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Dokonano weryfikacji oraz doszczegółowienia zasięgów i granic osuwisk, rozpoznano 77 nowych form osuwiskowych, uaktualniono karty rejestracyjne osuwisk. Zweryfikowano również zasięgi i uaktualniono karty rejestracyjne terenów zagrożonych, zmniejszono także do 52 ilość terenów zagrożonych ruchami masowymi. Dane te wprowadzono do bazy SOPO. Największą ilość do tej pory nierozpoznanych osuwisk wyznaczono w gminach Kornowac (43) i Racibórz (16). W gminie Rudnik zaznaczono 11 dodatkowych form osuwiskowych, na terenie gminy Nędza 3 osuwiska, a w gminach Krzanowice i Pietrowice Wielkie po 2 osuwiska.

Tabela 19. Osuwiska i tereny zagrożone osuwiskami w gminach na terenie Powiatu Raciborskiego.

Lp.	Gmina	Liczba osuwisk				Tereny zagrożone ruchami masowymi
		aktywnych	aktywnych okresowo	nieaktywnych	Razem	
1.	Kornowac	6	41	45	92	13
2.	Racibórz	16	20	13	49	8
3.	Rudnik	2	18	8	28	18
4.	Kuźnia Raciborska	3	1	-	4	1
5.	Nędza	-	4	1	5	1
6.	Krzyżanowice	1	1	3	5	2
7.	Krzanowice	2	-	3	5	4
8.	Pietrowice Wielkie	-	-	2	2	5

Źródło: Objasnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, Ministerstwo Klimatu 2019

4.6. Gleby

Na jakość gleb negatywny wpływ mają zanieczyszczenia antropogeniczne ze źródeł punktowych i obszarowych, takich jak: produkcja rolnicza i nawożenie gleb, emisja gazów i pyłów z przemysłu i motoryzacji oraz sytuacje awaryjne, powodujące lokalną emisję zanieczyszczeń fizycznych i chemicznych. Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016, poz. 1395). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywnościowego.

W 2018 r. dokonano identyfikacji historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Zebrane dane pozwoliły na utworzenie wstępnej listy obszarów, na których może występować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi. Tereny te poddano szczegółowej analizie. Na podstawie zdobytych informacji i wizji terenowej wytypowano trzy obszary do badań gruntów. W każdej z wybranych lokalizacji określono ewentualny obszar zanieczyszczenia oraz pobrano próbki gruntów do badań laboratoryjnych, zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Zaproponowano wprowadzenie do wykazu jednego obszaru gdzie występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi (teren byłej bazy MPGKiM przy ulicy Szkolnej w Raciborzu). Zgodnie z art. 101d ust. 8 ustawy POŚ, raz na dwa lata wykonywania będzie aktualizacja wykazu. Jeżeli wykaz, opracowany w wymaganym przepisami terminie, nie będzie zawierał informacji o wszystkich terenach, na których występują zanieczyszczenia, przewidziana przepisami

aktualizacja wykazu daje możliwość uzupełnienia informacji o brakujące tereny, które na etapie opracowania pierwszego wykazu nie były jeszcze przebadane.

Wpływ chemizmu opadów atmosferycznych.

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, prowadzi badania monitoringowe chemizmu opadów atmosferycznych i oceny depozycji zanieczyszczeń do podłoża. Celem tego monitoringu jest określanie w skali kraju rozkładu ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych z mokrym opadem do podłoża w ujęciu czasowym i przestrzennym. Systematyczne badania składu fizykochemicznego opadów oraz równoległe obserwacje i pomiary parametrów meteorologicznych dostarczają informacji o obciążeniu obszarów leśnych, gleb i wód powierzchniowych substancjami deponowanymi z powietrza – związkami zakwaszającymi, biogennymi i metalami ciężkimi, tworząc podstawy do analizy istniejącego stanu. Na stacjach pomiarowych zbierany jest w sposób ciągły opad atmosferyczny mokry oraz wykonuje się oznaczenie ilościowe zebranych próbek. Roczny sumaryczny ładunek jednostkowy badanych substancji zdeponowany na obszar województwa śląskiego wyniósł w 2018 roku 49,6 kg/ha i był wyższy niż średni dla całego obszaru Polski (wynoszącego 35,6 kg/ha) o 39,3 % (w chwili opracowania brak danych za rok 2019). W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek rocznego obciążenia o 20,0 %, przy niższej średniorocznej sumie wysokości opadów o 228,8 mm (o 27,3 %).

Ocena wyników dziewiętnastoletnich badań monitoringowych chemizmu opadów atmosferycznych i depozycji zanieczyszczeń do podłoża prowadzonych, w sposób ciągły, w okresie lat 1999-2018 wykazała, że w 2018 roku całkowite roczne obciążenie powierzchniowe obszaru województwa śląskiego ładunkiem badanych substancji deponowanych z atmosfery przez opad mokry kształtowało się na poziomie niższym od średniego wielolecia 1999-2017 o 24,2 %, przy jednocześnie niższej średniorocznej sumie wysokości opadów o 21,4 %.

Na terenie Powiatu Raciborskiego w 2018 i 2019 roku wyznaczono obciążenia powierzchniowe substancjami wniesionymi przez opady atmosferyczne:

Tabela 20. Obciążenie powierzchniowe Powiatu Raciborskiego substancjami wniesionymi przez opady atmosferyczne w 2018 roku*.

Wskaźnik zanieczyszczeń	Stężenia	
	[kg/ha*rok]	[Mg/rok]
Siarczany [SO ₄]	16,76	790
Chlorki [Cl]	6,92	326
Azot (azotynowy+azotanowy) [N _{NO2+NO3}]	2,59	122
Azot amonowy [N _{NH4}]	5,01	236
Azot ogólny [N _{og}]	9,32	439
Fosfor ogólny [P _{og}]	0,129	6,1
Sód	2,69	127
Potas	1,70	80
Wapń	11,34	534
Magnez	1,76	83
Cynk	0,152	7,2
Miedź	0,0240	1,1
Ołów	0,0065	0,31
Kadm	0,00164	0,077
Nikiel	0,0028	0,13
Chrom	0,00034	0,016
Jon wodorowy	0,0051	0,24

Źródło: Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń podłoża w latach 2016-2018. Wyniki badań monitoringowych w województwie śląskim w 201 roku, Inspekcja Ochrony Środowiska, IMGW-PIB.

* chwili opracowania brak danych za 2019 rok

Przedstawione wyniki badań monitoringowych pokazują, że zanieczyszczenia transportowane w atmosferze i wprowadzane wraz z mokrym opadem atmosferycznym na teren województwa śląskiego stanowią znaczące źródło zanieczyszczeń obszarowych oddziałujących na środowisko naturalne tego obszaru. Spośród badanych substancji, szczególnie ujemny wpływ, na

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

stan środowiska, mogą mieć kwasotwórcze związki siarki i azotu, związki biogenne i metale ciężkie. Opady o odczynie obniżonym („kwaśne deszcze”) stanowią znaczne zagrożenie zarówno dla środowiska wywołując negatywne zmiany w strukturze oraz funkcjonowaniu ekosystemów lądowych i wodnych, jak również dla infrastruktury technicznej (np. linie energetyczne). Związki biogenne (azotu i fosforu) wpływają na zmiany warunków troficznych gleb i wód. Metale ciężkie stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej i zlewni wodociągowych. Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i oceny depozycji zanieczyszczeń do podłoża jest obecnie najpełniejszym źródłem wiedzy o stanie jakości wód opadowych i przestrzennym rozkładzie mokrej depozycji zanieczyszczeń, a także dostarcza informacji o przyczynach tego stanu i daje możliwość określenia tendencji zmian mokrej depozycji.

Użytkowanie gruntów:

W tabeli poniżej dokonano porównania struktury użytkowania gruntów na terenie Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019. Zmniejszeniu uległa ogólna powierzchnia użytków rolnych o 66 ha (z 34 538 ha do 34 472 ha).

Tabela 21. Struktura użytkowania gruntów w Powiecie Raciborskim w latach 2018-2019.

L.p.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	
		2018	2019
1.	Użytki rolne	34 538	34 472
	Grunty orne	27 816	27 765
	Sady	237	233
	Łąki trwałe	3 577	3 566
	Pastwiska trwałe	812	809
	Grunty rolne zabudowane	841	841
	Grunty pod stawami	549	555
	Grunty pod rowami	242	240
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	105	106
	nieużytki	359	357
2.	Grunty leśne	14 140	14 138
	Lasy	13 882	13 881
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	258	257
3.	Grunty zabudowane	4 577	4 623
	Tereny mieszkalne	1 241	1 256
	Tereny przemysłowe	333	333
	Inne tereny zabudowane	356	358
	Tereny niezabudowane	150	155
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	342	342
	Tereny komunikacyjne:		
	drogowe	1 621	1 618
	kolejowe	271	270
	inne	39	39
	Użytki kopalne	224	252
4.	Grunty pod wodami	820	821
	wody płynące	463	464
	wody stojące	357	357
5.	Inne		
	użytki ekologiczne	3	3
	tereny różne	298	319

Źródło: Starostwo Powiatowe w Raciborzu.

Uwagi: kolor **żółty** – zmniejszenie powierzchni, kolor **zielony** – zwiększenie powierzchni.

4.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Głównym źródłem powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej. W 2018 roku z terenu Powiatu Raciborskiego odebrano/zebrano 39 681,38 Mg odpadów komunalnych, z tego selektywnie zebrano - 16 307,79 Mg (ok. 41,1 %).

Poniżej przedstawiono ilości odpadów komunalnych, odebranych/zebranych z terenu Powiatu Raciborskiego w 2018 roku, z podziałem na poszczególne gminy.

Tabela 22. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Powiatu Raciborskiego w 2018 roku

Gmina	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg]	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]
Kornowac	2 487,99	1 777,99	71,5
Krzanowice	2 585,43	1 337,01	51,7
Krzyżanowice	3 636,17	2 354,64	64,8
Kuźnia Raciborska	3 497,03	1 062,09	30,4
Nędza	2 612,35	1 711,99	65,5
Pietrowice Wielkie	3 436,42	1 688,38	49,1
Racibórz	19 950,01	5 420,07	27,2
Rudnik	1 475,98	955,62	64,7
Razem - Powiat Raciborski	39 681,38	16 307,79	41,1

Źródło: Na podstawie danych GUS, 2020 rok

Informacje za 2019 rok nie zostały przekazane, ponieważ składanie rocznych sprawozdań o wytworzonych odpadach i o gospodarowaniu nimi, zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, w przypadku za 2019 r. ich termin złożenia został przesunięty do 31 października br.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Tabela 23. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych selektywnie z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019

Gmina	Rok	Papier i tektura	Szkło	Tworzywa sztuczne	Metale	Tekstylia	Niebezpieczne	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	Wielkogabaryty	Biodegradowalne	Zmieszane odpady opakowaniowe	Razem
Racibórz	2018	487,52	667,24	42,04	0	27,36	2,36	60,82	1 312,00	1 071,97	814,98	5 420,07
	2019	566,24	706,42	48,22	0	28,54	2,86	67,76	1 631,20	1 177,84	853,84	5 891,32
Kornowac	2018	5,33	206,22	0	0	0	0	2,95	194,58	234,53	228,16	1 777,99
	2019	11,88	137,40	0	0	0	0,13	2,61	149,76	315,68	177,62	1 196,14
Krzanowice	2018	7,80	111,78	0	0	0	0	2,55	144,46	425,08	127,36	1 337,01
	2019	13,72	226,13	128,21	0	0	0	1,40	124,28	425,85	0	1 418,25
Krzyżanowice	2018	58,80	255,19	155,37	45,74	0	0,1	29,47	304,10	477,83	0	2 354,64
	2019	51,75	227,63	157,39	15,20	0	0,1	25,52	361,74	594,26	0	2 194,09
Kuźnia Raciborska	2018	20,52	147,35	138,44	0	0	0	15,98	361,02	189,26	0	1 062,09
	2019	30,53	180,86	237,02	0	0	0	16,48	551,76	161,64	0	1 719,44
Nędza	2018	10,58	144,56	0	0	0,44	0	1,92	92,52	394,98	168,52	1 711,99
	2019	20,16	144,98	192,14	0,10	0,08	1,59	2,09	130,44	518,93	0	1 787,66
Pietrowice Wielkie	2018	9,86	130,84	0	0	0	4,72	2,82	431,90	124,04	280,72	1 688,38
	2019	0,92	81,74	0	0	0	0	0	358,76	179,76	328,94	1 541,40
Rudnik	2018	0	72,20	0	0	0	0	0	39,46	150,24	156,99	955,62
	2019	0	101,96	0	0	0	0,04	1,57	70,02	169,68	152,38	1 068,39
Powiat Raciborski	2018	695,20	1 735,38	335,85	45,74	27,80	7,18	116,51	2 880,04	3 067,93	1 776,73	16 307,79
	2019	1 826,91	1 807,12	762,98	15,30	28,62	4,72	117,43	3 377,96	3 543,64	1 512,78	16 816,69

Źródło: Na podstawie danych GUS, 2020 rok

Tabela 24. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w 2019 roku

Gmina	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca [kg/mieszkańca]
Racibórz	374
Kornowac	358
Krzanowice	466
Krzyżanowice	307
Kuźnia Raciborska	269
Nędza	365
Pietrowice Wielkie	540
Rudnik	313
Powiat Raciborski	367

Źródło: Na podstawie danych GUS, 2020 rok

Składowiska odpadów

Na terenie Powiatu Raciborskiego istnieją następujące składowiska odpadów:

- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125 - zarządzane przez Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz,
- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Tworkowie przy ul. Dworcowej - zarządzane przez Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o.o., ul. Parkowa 1, 47-451 Tworków.

Na wspomnianych składowiskach prowadzony jest monitoring eksploatacyjny lub poeksploatacyjny, zgodny z obowiązującymi przepisami z zakresu eksploatacji składowisk - w zakresie określonym w pozwoleniach zintegrowanych lub w decyzjach o zamknięciu danego obiektu.

Dziki wysypiska odpadów

Tabela 25. Powierzchnia i ilość dzikich wysypisk odpadów

Gmina	Ilość dzikich wysypisk zlikwidowana w ciągu roku [szt.]	Ilość odpadów komunalnych zebranych podczas likwidacji dzikich wysypisk w ciągu roku [Mg]
	2018	2018
Racibórz	7	9,0
Kornowac	0	0
Łącznie Powiat Raciborski	7	9,00

Źródło: Na podstawie danych GUS, 2020 rok

* chwili opracowania brak danych za 2019 rok

Punkty selektywnego zbierania odpadów

Na terenie Powiatu Raciborskiego większość Gmin posiada punkt selektywnej zbiórki odpadów (natomiast gmina Kornowac w 2020 roku przystąpiła do realizacji projektu „Budowy Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gminie Kornowac”).

Odpady z sektora przemysłowego

Na terenie Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019 wytworzono, unieszkodliwiono i poddano odzyskowi następujące ilości odpadów przemysłowych

Tabela 26. Odpady z sektora przemysłowego.

Rok	Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych [Mg]	Ilość odpadów przemysłowych poddana procesowi odzysku [Mg]	Ilość odpadów przemysłowych poddana procesowi unieszkodliwienia [Mg]
2018	86 300	40 600	0
2019	272 300	43 600	0

Źródło: Na podstawie danych GUS, 2020 rok

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających azbest. W czasie obróbki mechanicznej (np. kruszenie, cięcie itp.) następuje uwalnianie się włókien azbestowych do powietrza i zachodzi niebezpieczeństwo ich wchłaniania, dlatego też proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być przeprowadzony ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy.

Zasady bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest zostały przedstawione w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu 2009-2032”.

Ilości wyrobów azbestowych, usuniętych z terenu poszczególnych gmin Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019

Gmina	Masa zinventaryzowanych wyrobów azbestowych występujących na terenie Powiatu Raciborskiego [Mg]	Masa usuniętych wyrobów azbestowych do końca 2019 roku [Mg]	Pozostała ilość wyrobów azbestowych do usunięcia [Mg]
Racibórz	1 021,256	296,957	724,298
Kornowac	657,607	128,362	529,245
Krzanowice	1 369,559	66,981	1 302,578
Krzyżanowice	1 737,770	220,328	1 517,442
Kuźnia Raciborska	387,793	28,769	359,024
Nędza	452,159	95,563	356,596
Pietrowice Wielkie	1 459,974	299,127	1 160,847
Rudnik	708,453	98,718	609,735
Powiat Raciborski	7 794,571	1 234,805	6 559,766

Źródło: Informacje ze strony baza.azbestowa.gov.pl

4.8. Zasoby przyrodnicze.

Dominujące zbiorowiska roślinne

Wyróżniające się wartości przyrodnicze i krajobrazowe części obszaru Powiatu Raciborskiego objęte są różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu. Znajduje się tu wiele miejsc zachwycających swą oryginalną przyrodą. Na szczególną uwagę zasługuje Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Najbogatszym przyrodniczo terenem w obrębie Parku Krajobrazowego jest kompleks leśno – stawowy „Łęczczok”. Jest to rezerwat leśny położony na terenie gminy Nędza i Racibórz.

Znaczące przyrodniczo są Graniczne Meandry Odry objęte ochroną prawną jako obszar chronionego krajobrazu. Meandry to unikalny dla polskiej części Odry fragment meandrującego, szerokiego koryta rzecznoego z licznymi starorzeczami i drugorzędnymi korytami. Znajdują się tu bardzo dobrze wykształcone zespoły zarośli nadrzecznych i łągi wierzbowo-topolowe oraz kilka siedlisk łąkowych, ekstensywnie użytkowanych jako pastwiska i łąki kośne.

Obszar ten jest ważnym elementem łącznikowym, w prawie pozbawionej lasów dolinie Odry, między Ostrawą a Raciborzem. Procesy zachodzące na odcinku granicznym Odry ukształtowały niezwykle bogatą mozaikę siedlisk przyrodniczych (płosa, starorzecza, wyspy, urwiste skarpy brzegowe, namuliska) stanowiącą ostoję dla wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt. Ostoja ta zawdzięcza swoje bogactwo krajobrazowe i przyrodnicze właśnie naturalnej dynamice rzeki.

Jednym z cenniejszych elementów przyrodniczych jest las Obora. Położony jest w unikatowej pod względem wartości przyrodniczej okolicy Bramy Morawskiej. Obszar ten leży na południowo-zachodnim krańcu Parku Krajobrazowego – „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, czyli na terenie objętym już ochroną prawną. Obszar ten zlokalizowany jest w korytarzu ekologicznym o międzynarodowym znaczeniu – tzw. Pradolinie Górnej Odry. Na obszarze tym utworzono ogród botaniczny drzew i nadano mu nazwę „Arboretum Bramy Morawskiej”.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

*Arboretum Bramy Morawskiej*¹ zajmuje cały obszar lasu Obora, czyli 162 ha i położone jest we wschodniej części Raciborza po prawej stronie Odry na zachodniej krawędzi Płaskowyżu Rybnickiego. Ukształtowanie terenu ma charakter pagórkowaty, między pagórkami występują podmokłe obniżenia terenu. W lesie tym mają swój początek trzy stałe ciek wodne - dopływy potoku Łęgoń (dopływy Odry). Czwararty ciek płynie na krótkim odcinku granicy lasu z polami uprawnymi Markowic. Panują tutaj korzystne warunki klimatyczne, glebowe oraz bogate ukształtowanie terenu, które wpłynęły na wytworzenie szerokiego spektrum siedlisk leśnych, w których dominują rodzime drzewa i krzewy, a roślinność runa leśnego ma mało zmieniony charakter przez wcześniejsze niezbyt intensywne zabiegi gospodarcze człowieka.

Rozległy teren tego lasu stwarza też ogromne możliwości tworzenia dużych kolekcji drzew i krzewów pochodzących z różnych stron świata, zwłaszcza gatunków nieodpornych na mróz w innych częściach naszego kraju.

W arboretum dominują drzewa i krzewy, jednak sukcesywnie sadzone są także gatunki egzotyczne pochodzące z podobnych stref klimatycznych, które nie występują w naturalnych warunkach. Arboretum jest niezwykle bogate w okazy flory. Dzieje się tak dzięki bliskości Bramy Morawskiej, przez którą migrują różne gatunki roślin. To bardzo interesujący przyrodniczo teren ze starym lasem, gdzie spotkać można dęby o 4 metrowym obwodzie, jary, stawy i źródła.

Obszarem cennym przyrodniczo jest również las koło Tworkowa. To niewielki, lecz dobrze zachowany i cenny przyrodniczo fragment lasów grądowych i łęgowych z licznymi partiami starodrzewi, leżący w pobliżu wsi Ligota Tworkowska. Ostoja stanowi jeden z kluczowych obszarów dla zachowania ciągłości korytarza ekologicznego Odry. Obszar ten został zgłoszony przez organizacje pozarządowe do europejskiej sieci Natura 2000.

Na terenie tym stwierdzono występowanie 6 rodzajów siedlisk ważnych z europejskiego punktu widzenia, które zajmują prawie całą powierzchnię ostoi (96%). Dominują tu grąd środkowoeuropejski (41%) oraz wielogatunkowe lasy łęgowe (38%). Część terenu pokrywają również priorytetowe lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe.

Ochrona przyrody i krajobrazu.

Obszary prawnie chronione

Bazując na wskaźniku udziału procentowego powierzchni obszarów chronionych powiatów ziemskich województwa śląskiego – Powiat Raciborski plasuje się na 3 miejscu w województwie śląskim, ze wskaźnikiem 36,1 % (wg GUS 2019), co przedstawia tabela poniżej:

Tabela 28. Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych w powiatach ziemskich województwa śląskiego.

Lp.	Powiat	Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych [%]
1.	rybnicki	56,8
2.	żywiecki	52,1
3.	raciborski	36,1
4.	myszkowski	35,7
5.	lubliniecki	34,5
6.	zawierciański	33,4
7.	cieszyński	33,3
8.	bielski	24,3
9.	częstochoowski	22,4
10.	mikołowski	11,2
11.	gliwicki	11,0
12.	kłobucki	7,7
13.	pszczyński	2,2
14.	wodzisławski	2,2
15.	będziński	2,2
16.	tarnogórski	0,9
17.	bieruńsko - lędziński	0,3

Źródło: www.stat.gov.pl

¹ działa na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Raciborzu Nr XVIII/356/2000 z dnia 23 lutego 2000r. w sprawie utworzenia na terenie lasu komunalnego Obora "Arboretum Bramy Morawskiej" oraz uchwały Zarządu Miasta Racibórz Nr 677/2000 z 15 maja 2000r. w sprawie utworzenia "Arboretum Bramy Morawskiej", a także decyzji Ministra Środowiska z dnia 27 grudnia 2005r. na prowadzenie działalności ogrodu botanicznego.

Udział powierzchni obszarów chronionych w poszczególnych gminach Powiatu Raciborskiego przedstawia tabela poniżej (wg. www.stat.gov.pl stan na rok 2019):

Tabela 29. *Udział powierzchni obszarów chronionych w gminach Powiatu Raciborskiego.*

Lp.	Gmina	Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych [%]
1.	Kuźnia Raciborska	100
2.	Nędza	99,9
3.	Racibórz	17
4.	Krzyżanowice	2,3
5.	Kornowac	0
6.	Krzanowice	0
7.	Pietrowice Wielkie	0
8.	Rudnik	0

Źródło: www.stat.gov.pl

Na terenie Powiatu Raciborskiego ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000:
  - Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 – obszar ptasi – Gmina Krzyżanowice,
  - Stawy Łęczczok PLH240010 – obszar siedliskowy – Gmina Nędza i Racibórz,
  - Las koło Tworkowa PLH240040 – obszar siedliskowy – Gmina Krzyżanowice,
  - Graniczny Meander Odry PLH240013 – obszar siedliskowy – Gmina Krzyżanowice,
- Park Krajobrazowy:
  - Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich,
- Obszar Chronionego Krajobrazu:
  - Meandry Rzeki Odry – Gmina Krzyżanowice,
- Rezerwat przyrody:
  - „Łęczczok” - Gmina Nędza,
- Użytki ekologiczne:
  - „Łąka trzęślicowa w Małej Nędzy”,
  - „Starorzecze przy Klasztorze w Rudach”,
- Pomniki przyrody.

Obszary NATURA 2000

Obszar Natura 2000 to nowa forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, czy innych) wprowadzana w naszym kraju od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy.

Obecnie na terenie Powiatu Raciborskiego istnieją cztery obszary Natura 2000:

- SOO „Stawy Łęczczok”- PLH240010,
- SOO „Graniczny Meander Odry” – PLH240013,
- SOO „Las koło Tworkowa” – PLH240040,
- OSO „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” – PLB 240003.

„Stawy Łęczczok” (PLH240010)

Ostoja obejmuje kompleks 8 stawów o powierzchni od 2 do 90 ha (łącznie 247 ha), istniejących tu od XIII wieku. Kompleks stawów otaczają lasy o charakterze naturalnym, z licznymi starymi drzewami. Największy obszar pokrywają grądy Tilio-Carpinetum, są też płyty łągów wiązowo-jesionowych Fraxino-Ulmetum, olsów Circaeo elongatae-Alnetum, a także łągów wierzbowo-topolowych Salici-Populetum. Na terenie obszaru występują też niewielkie powierzchnie łąk, starorzecza. Płyne tu niewielka rzeka Łęgoń. Stawy są częściowo porośnięte trzcina i szuwarami (25-50 % powierzchni stawów). Na niektórych groblach rosną stare dęby. Ostoja ptasia o randze krajowej. Występują co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 2

gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje tu 118 gatunków ptaków, wśród nich liczne rzadkie i zagrożone, np. podgorzałka. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: podgorzałka, czernica, hełmiatka, zausznik; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje muchołówka białoszyja. W okresie wędrowek duże koncentracje osiąga czapla biała. Obszar jest jedną z nielicznych enklaw naturalnej roślinności w dolinie górnej Odry. Wyróżniono tu 45 zbiorowisk roślinnych (8 leśnych i 37 nieleśnych). Wyróżniono 9 rodzajów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Flora liczy 596 gatunków, wśród nich są gatunki prawnie chronione oraz rzadkie i zagrożone, w tym aldrowanda pęcherzykowata - gatunek z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (jest to jedno z nielicznych stanowisk tego gatunku w Polsce). Na terenie obszaru stwierdzono liczne występowanie 10 gatunków nietoperzy. Występuje tu 5 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

„Graniczne Meandry Odry” (PLH240013)

Obszar obejmuje fragment doliny Odry, położony na polsko-czeskiej granicy, z naturalnie meandrującą rzeką i płacami dobrze zachowanych siedlisk nadrzecznych (lasy lęgowe, zarośla wierzbowe, szuwały i podmokłe łąki). Teren jest prawie corocznie zalewany. Cały obszar doliny stanowi potencjalne siedlisko lasów lęgowych. Wskutek długotrwałej antropopresji obszar jest znacznie przekształcony, zachował jednak duży potencjał do regeneracji swoich walorów przyrodniczych.

„Las koło Tworkowa” (PLH240040)

Obszar obejmuje kompleks leśny położony wśród pól uprawnych i bezpośrednio przylegający do rzeki Odry. Ostoja stanowi zwarty płat roślinności leśnej drzewiastej położony na prawym brzegu rzeki Odry pomiędzy granicą Polski z Republiką Czeską, a miastem powiatowym Racibórz. Wyspa leśna ma wielkość około 160 hektarów. Na jej obszarze wykształciły się trzy podstawowe siedliska leśne: siedlisko lęgowe – lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, siedlisko łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe, którego zasięg obejmuje niewielkie płyty łąk wierzbowo-topolowych oraz siedlisko grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny. Grądy reprezentują zespół grądu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum*. Na terenie lasu znajdują się liczne starorzecza Odry, wcięte w otaczający teren na głębokość od kilkudziesięciu centymetrów do 2 metrów. Ponadto w granicach obszaru wykazano obecność wodnego siedliska przyrodniczego starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. Fragmenty terenu zajęte przez niewielkie skupiska drzew typowych dla łąk albo grądów, a także fragmenty terenu pokryte mozaiką roślinności nieleśnej (głównie szuwalu mozgowego *Phalaridetum arundinaceae*, płatów z dominacją pokrzywy *Urtica dioica*, zagajników tworzonych przez olszę czarną *Alnus glutinosa* i czasami inne gatunki drzew) nie zostały zaklasyfikowane do siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, przez co sumaryczny udział powierzchni siedlisk leśnych w stosunku do powierzchni obszaru wynosi aktualnie 83,34 % względem aktualnych granic. Poza terenami leśnymi występują tu niewielkie fragmenty łąk. Obecnie cały obszar Lasu Tworkowskiego jest w czasie budowanego Zbiornika Racibórz Dolny.

„Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” (PLB 240003)

Obszar obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborze z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu grądowego "Ligota Tworkowska" (po lewej stronie Odry). Kompleks składa się z dziewięciu większych (17-41 ha) i kilkunastu małych stawów. Na większości stawów występują szuwały w postaci wąskich, przybrzeżnych pasów, a tylko na niektórych mniejszych stawach tworzą rozległe łany. Część ogroblowania porastają stare drzewa liściaste. Las Tworkowski jest miejscem gniazdowania bielika, a miejscem żerowania są stawy. W ostoi występuje co najmniej 21 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Park krajobrazowy – to obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” utworzony na mocy rozporządzenia nr 181/93 Woj. Katowickiego z 23 listopada 1993r (Dz. Urz. Woj. Katowickiego

z 1993r nr 15, poz. 130) zm. Rozp. Nr 37/2000 Woj. Śląskiego z 28 sierpnia 2000 (Dz.Ur. Woj. Śląskiego z 2000r nr 35, poz. 548). Powierzchnia całkowita parku krajobrazowego to 634,0 km². Powierzchnia parku krajobrazowego - 493,9 km². Powierzchnia otuliny parku krajobrazowego - 140,1 km². Park obejmuje cztery gminy Powiatu Raciborskiego: Kuźnia Raciborska, Kornowac, Nędza i Racibórz. Park krajobrazowy stanowią tereny chronione ze względu na popularyzację walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Położony jest w południowo – zachodniej części województwa śląskiego i zajmuje wschodnią część Kotliny Raciborskiej oraz północne fragmenty Płaskowyżu Rybnickiego. Granice Parku zlokalizowane są w północnej części Powiatu Raciborskiego, natomiast jego otulina obejmuje wschodnią część Żor. Obszar PK „CKKRW” położony jest w obrębie zlewni Rudy, Suminy i Bierawki. Tylko niewielka, zachodnia jego część należy do przyrzecza Odry. Obfitość wód, zwłaszcza powierzchniowych, przyczyniła się do znacznego zróżnicowania warunków siedliskowych, a co za tym idzie do rozwoju wielu cennych gatunków flory i fauny. Szata roślinna ukształtowała się tu w holocenie, po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia plejstoceńskiego. Tworzyły ją prawie wyłącznie zespoły leśne. Do dzisiaj ekosystem leśny przetrwał głównie na terenach nieatrakcyjnych dla rolnictwa z powodu nieurodzajnych, piaszczystych gleb (rozległy kompleks lasów rudzkich w północnej i środkowej części Parku) oraz w miejscach trudnodostępnych ze względu na zabagnienie lub niekorzystną rzeźbę terenu (jary, stoki). Najnowsze prace florystyczne potwierdziły występowanie 49 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową. Natomiast 29 innych gatunków chronionych wyginęło tu na stanowiskach naturalnych w ciągu ostatnich stu lat. Florę Parku wzbogacają gatunki przybyłe w sposób naturalny z różnych krain geograficznych, między innymi: z Niziny Węgierskiej przez Bramę Morawską, z Karpat i z Sudetów. Na obszarze Parku Krajobrazowego odnotowano 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 236 gatunków ptaków oraz 50 gatunków ssaków. Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” chroni przestrzeń głównego w południowej Polsce korytarza ekologicznego przebiegającego równoleżnikowo. Łączy on doliny górnej Wisły i Odry oraz strefy podgórskie Karpat i Sudetów. Tworzą go zwarte kompleksy lasów rudzkich i pszczyńskich. Krytyczny, największy pas pomostu ekologicznego znajduje się wokół Szczekowic. Tamtejszy ekosystem leśny wymaga tym samym szczególnej ochrony. Opisywany ciąg ekologiczny dopełniany jest przez systemem hydrograficzny rzek: Rudy, Pszczyńki, Korzeńca i Gostyni, umożliwiający migrację organizmów wodnych między zlewniami Wisły i Odry.

Obszar chronionego krajobrazu

„Meandry Rzeki Odry”

Obszar chronionego krajobrazu utworzony na podstawie rozporządzenia Wojewody Śląskiego Nr 78/04 z dnia 29 października 2004r. Celem ochrony jest nieuregulowany odcinek rzeki Odry cenny ze względów przyrodniczo – krajobrazowych. Obszar meandrów podlega sukcesywnej renaturalizacji i stopniowo wzrasta jego bioróżnorodność. Graniczne Meandry Odry tworzą końcową część górnego odcinka Górnej Odry, a pod względem geograficznym są zaliczane do Kotliny Raciborskiej. Początek biorą przy przejściu granicznym Bohumin – Chałupki i wiją się w szerokim obszarze zalewowym na długości 7 km, aż do ujścia Olzy do Odry. Unikalny dla polskiej części Odry fragment meandrującego, szerokiego koryta rzecznoego z licznymi starorzeczami i drugorzędnymi korytami. Ponieważ obszar ten leży w obrębie szerokiego międzywala i jest regularnie zalewany, jego wykorzystanie gospodarcze jest niewielkie. Znajdują się tu bardzo dobrze wykształcone zespoły zarośli nadrzecznych i łągi wierzbowo-topolowe oraz kilka siedlisk łąkowych, ekstensywnie użytkowanych jako pastwiska i łąki kośne.

Obszar ten jest ważnym elementem łącznikowym, w prawie pozbawionej lasów dolinie Odry, między Ostrawą a Raciborzem. Procesy zachodzące na odcinku granicznym Odry ukształtowały niezwykle bogatą mozaikę siedlisk przyrodniczych (płosa, starorzecza, wyspy, urwiste skarpy brzegowe, namuliska) stanowiącą ostoję dla wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt. Ostoja ta zawdzięcza swoje bogactwo krajobrazowe i przyrodnicze właśnie naturalnej dynamice rzeki. Procesy korytotwórcze na rzece gwarantują wysoki poziom różnorodności biologicznej, wzmacniają istniejące populacje cennych gatunków zwierząt i umożliwiają stopniowy powrót pierwotnym gatunkom roślin do meandrów granicznych.

Rezerваты przyrody:

Łęczczok - teren leśno-stawowy z zespołami wielogatunkowego lasu łęgowego. Starorzecze Odry ze stanowiskiem orzecha wodnego, aleje zabytkowych drzew, miejsca masowego gnieźdzenia się ptactwa. Powierzchnia rezerwatu wynosi 396,21 ha w Raciborzu (obręb Markowice) i w Nędzy.

Użytki ekologiczne:

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płyty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

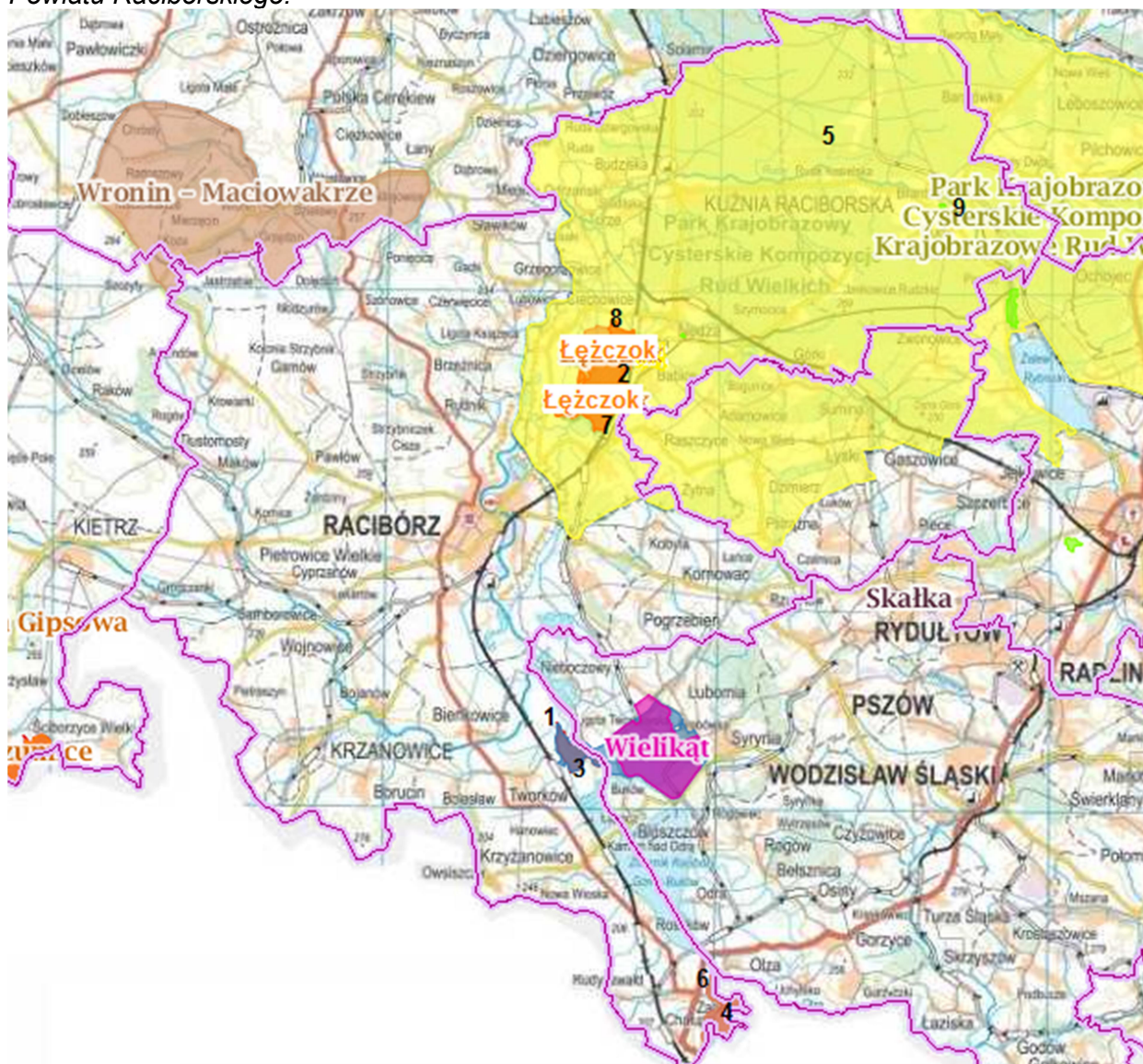
„Starorzecze przy Klasztorze w Rudach”

Użytek ekologiczny powołany został Uchwałą Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej nr IX/91/2011 z 25 sierpnia 2011 w sprawie użytku ekologicznego (Dz. Urz. 224 poz. 3826 z 26 września 2011r.) Użytek zajmuje powierzchnię 2,1 ha. Powołany w celu ochrony ekosystemów hydrogenicznych.

„Łąka trzęślicowa w Małej Nędzy”

Użytek ekologiczny powołany został Rozporządzeniem Nr 44/04 Wojewody Śląskiego z dnia 16 lipca 2004 r. (Dz. Urz. Nr 67/04, poz. 1997). Użytek zajmuje powierzchnię 1,2 ha. Powołany w celu ochrony łąki trzęślicowej ze względu na specyficzny typ ekosystemu i rzadką florę.

Rysunek 1. Lokalizacja wielkoobszarowych form ochrony przyrody ustanowionych na terenie Powiatu Raciborskiego.

Źródło: RDOŚ Katowice, opracowanie własne

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

OZNACZENIA:

	granica powiatu
	1 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski - NATURA 2000 - obszar ptasi
	2 Stawy Łęczczok - NATURA 2000 - obszar siedliskowy
	3 Las koło Tworkowa - NATURA 2000 - obszar siedliskowy
	4 Graniczny Meander - NATURA 2000 - obszar siedliskowy
	5 Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich
	6 Obszar Chronionego Krajobrazu - Meandry Rzeki Odry
	7 Rezerwat przyrody "Łęczczok"
	8 Użytek ekologiczny "Łąka trzęślicowa w Małej Nędzy"
	9 Użytek ekologiczny "Starorzecze przy Klasztorze w Rudach"

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r., Dz.U. 2020, poz. 55 – tekst jednolity).

Tabela 30. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Raciborskiego.

Lp	Nr rejestru wojewódzkiego	Obiekt	Gmina / Miejscowość/ Obręb	Podstawa prawna
1.	315	Żywotnik Olbrzymi (Thuja plicata)	Pietrowice Wielkie/ Krowiarki/ Krowiarki	Decyzja nr 309 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 30.03.1963r. Nr ROL-XI-4/7/63 Rozporządzenie nr 19/05 Wojewody Śląskiego z dnia 16 czerwca 2005r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 27 czerwca 2005r. Nr 81, poz. 2195)
2.	332	Dąb biały (Quercus alba)	Racibórz/ Racibórz/ Racibórz	Uchwała Nr XXVI/379/2008 Rady miasta Racibórz z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Racibórz. Dz. Urz. Woj.. Śląskiego Nr 10 poz. 304
3.	333	Dąb błotny (Quercus palustris)	Racibórz/ Racibórz/ Bosac	
4.	334	Cypryśnik błotny (Taxodium distichum)	Racibórz/ Racibórz/ Racibórz	
5.	335	Cypryśnik błotny (Taxodium distichum)		
6.	336	Bluszcz pospolity (Hedera helix)		
7.	337	Platan klonolistny (Platanus acerifolia)		
8.	338	Platan klonolistny (Platanus acerifolia)		
9.	339	Platan klonolistny (Platanus acerifolia)		
10.	340	Platan klonolistny (Platanus acerifolia)		
11.	341	Platan klonolistny - 7szt.		
12.	342	Platan klonolistny		
13.	343	Grab pospolity		
14.	344	Jesion wyniosły		

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

15.	345	Platan klonolistny - 8szt		
16.	346	Cis pospolity - 2szt		
17.	347	Jesion wyniosły		
18.	348	Jesion wyniosły		
19.	349	Jesion wyniosły	Racibórz/ Racibórz/ Markowice	
20.	350	Dąb szypułkowy	Racibórz/ Racibórz/ Markowice	Decyzja nr 347 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dn. 14.04.1967r. nr RL.VIII.004/2/67. Rozporządzenie nr 4/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody drzewa gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur), rosnącego na terenie miasta Racibórz. Dz.Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20.03.2006r. Nr 33, poz. 952, Nr rej. 147
21.	351	Głaz narzutowy	Racibórz/ Racibórz/ Racibórz	Orzeczenie nr 179 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 10.06.1960r. Rol-3/19/60 Rozporządzenie nr 21/05 Wojewody Śląskiego z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 27 czerwca 2005r. nr 81 poz. 2197, Nr rej. 160
22.	391	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - drzewo pojedyncze, wolnostojące	Krzyżanowice/Twor ków	Rozporządzenie nr 22/05 Wojewody Śląskiego z dnia 24 czerwca 2005r., poz. 141
23.	392	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - drzewo pojedyncze, wolnostojące	Krzyżanowice/Twor ków	Rozporządzenie nr 23/05 Wojewody Śląskiego z dnia 24 czerwca 2005r.
24.	393	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - 2 szt.	Krzyżanowice/Twor ków	Rozporządzenie nr 30/05 Wojewody Śląskiego z dnia 24 czerwca 2005r., poz. 161
25.	542	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Kornowac/ Rzuchów/ Rzuchów	"Decyzja PWRN w Katowicach z 07.08.1963r. RL-op-b/31/63-272 zm. Rozporządzenie 20/05 Wojewody Śląskiego z dnia 16 czerwca 2005 r.
26.	752	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Rudnik/ Ponięcice	"Decyzja PWRN w Opolu nr RL-op-004/11/70 z 8. 04.1970r.Rozp Woj. Śląskiego nr 39/2003 z dnia 19 grudnia w sprawie wprowadzenia ochrony (Dz. Urz. z 2003r. nr 117 poz. 3795)
27.	753	Buk zwyczajny (Fagus silvatica)	Rudnik/ Strzybnik	"Orzeczenie nr 236 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 10.06.1960r. nr ROP-3/25/60 Rozp Woj. Śląskiego nr 3/2004 z dnia 30 stycznia 2004 w sprawie wprowadzenia ochrony (Dz. Urz. z 2004 r. nr 9 poz.342)
28.	762	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Kuźnia Raciborska/Rudy/R udy	"Decyzja nr 392 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 08.12.1970r. nr RL.op-004/40/70 Rozporządzenie nr 7/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20 marca 2006 r. nr 33 poz. 955) nr rej. 144

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

29.	763	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Kuźnia Raciborska/ Rudy/Rudy	"Decyzja nr 346 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 31.12.1965r. nr ROL..-X-4/29/65 Rozporządzenie nr 3/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20 marca 2006 r. nr 33 poz. 951) nr rej. 148
30.	764	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Kuźnia Raciborska/ Rudy/Rudy	"Decyzja nr 345 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 31.12.1965r. nr ROL..-X-4/28/65 Rozporządzenie nr 13/06 Wojewody Śląskiego z dnia 29 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody drzewa gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur), rosnącego na terenie gminy Kuźnia Raciborska (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2006 r. nr 43 poz. 1193) nr rej. 149
31.	766	Jesion wyniosły	Kuźnia Raciborska/ Rudy/Rudy	"Decyzja nr 331 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 31.12.1965r. nr ROL..-X-4/13/65 Rozporządzenie nr 5/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20 marca 2006 r. nr 33 poz. 953) nr rej. 153
32.	767	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Kuźnia Raciborska/ Rudy/Rudy	"Decyzja nr 346 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 30.06.1961r. nr ROL..-XI-4/37/61 Rozporządzenie nr 6/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20 marca 2006 r. nr 33 poz. 954) nr rej. 156
33.	768	Dąb szypułkowy	Kuźnia Raciborska/ Rudy/Rudy	"Orzeczenie nr 230 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 30.12.1958r. nr L-III-3/37/58 Rozporządzenie nr 14/06 Wojewody Śląskiego z dnia 29 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody drzewa gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur), rosnącego na terenie gminy Kuźnia Raciborska (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2006 r. nr 43 poz. 1194) nr rej. 164
34.	769	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Kuźnia Raciborska/ Rudy/Rudy	"Orzeczenie nr 123 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 30.06.1955r. nr L-III-3/8/55 Rozporządzenia nr 16/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2061) nr rej. 170
35.	770	Jodła pospolita	Kuźnia Raciborska/ Kuźnia Raciborska/ Kuźnia	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz. z 1996r. nr 1 , poz 2) Rozporządzenia nr 13/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2058)

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

36.	771	Sosna zwyczajna (<i>Pinus silvestris</i>)	Kuźnia Raciborska/ Kuźnia Raciborska/ Kuźnia	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz z 1996r. nr 1 , poz 2) Rozporządzenia nr 14/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2059)
37.	772	Sosna zwyczajna (<i>Pinus silvestris</i>)	Kuźnia Raciborska/ Kuźnia Raciborska/ Kuźnia	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz z 1996r. nr 1 , poz. 2) Rozporządzenia nr 12/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2057).
38.	773	Sosna zwyczajna (<i>Pinus silvestris</i>)	Kuźnia Raciborska/ Kuźnia Raciborska/ Kuźnia	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz z 1996r. nr 1 , poz 2) Rozporządzenia nr 5/05 Wojewody Śląskiego z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 27 maja 2005 r. nr 67 poz. 1735).
39.	774	Sosna zwyczajna (<i>Pinus silvestris</i>)	Kuźnia Raciborska/ Kuźnia Raciborska/ Kuźnia	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz z 1996r. nr 1 , poz 2) Rozporządzenia nr 7/05 Wojewody Śląskiego z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 27 maja 2005 r. nr 67 poz. 1737).
40.	775	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Kuźnia Raciborska/ Kuźnia Raciborska/ Kuźnia	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz z 1996r. nr 1 , poz 2) Rozporządzenia nr 17/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2062).
41.	776	Sosna zwyczajna (<i>Pinus silvestris</i>)	Kuźnia Raciborska/ Kuźnia Raciborska/ Kuźnia	"Rozporządzenie nr 5/99 Wojewody Śląskiego z 27 maja 1999r. - Dz. U. nr 27 poz. 846 Rozporządzenia nr 6/05 Wojewody Śląskiego z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 27 maja 2005 r. nr 67 poz. 1736).
42.	777	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Kuźnia Raciborska/ Kuźnia Raciborska/ Kuźnia	"Rozporządzenie nr 5/99 Wojewody Śląskiego z 27 maja 1999r. - Dz. U. nr 27 poz. 846 Rozporządzenia nr 17/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2062).
43.	778	Wiąz szypułkow (<i>Ulmus laevis</i>)	Kuźnia Raciborska/ Rudy/Rudy	Rozporządzenie nr 34/06 wojewody śląskiego z dnia 31 maja 2006r w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. z 19 czerwca 2006r nr 72, poz 2029)
44.	779	Grab pospolity (<i>Carpinus betulus</i>)	Kuźnia Raciborska/ Rudy/Rudy	Rozporządzenie nr 35/06 wojewody śląskiego z dnia 31 maja 2006r w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. z 19 czerwca 2006r nr 72, poz 2030)

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

45.	1269	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Nędza	Orzeczenie nr 179 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dn. 06.07.1957r. Nr L-III-3/57
-----	------	--------------------------------	-------	--

Źródło: Rejestr form ochrony przyrody, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Katowice, 2020

Flora i fauna:

Ponad połowę powierzchni *Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”* zajmują lasy (ok. 57 %). Dominują tu drzewostany sosnowe, rosnące na siedliskach borowych wykształconych na glebach bielcowych, ale także wprowadzone sztucznie na siedliska żyznych lasów liściastych. W zachowanych drzewostanach liściastych przeważają: buk zwyczajny, dąb szypułkowy, grab pospolity, a miejscami także lipa drobnolistna i jesion wyniosły. W zabagnionych fragmentach dolin rzek i potoków oraz na obrzeżach stawów, na żyzniejszych glebach brunatnych i madach, występują lasy olszowe z przewagą olszy czarnej. Stwierdzono tu ponad 40 zbiorowisk roślinnych, w tym 11 zespołów leśnych oraz zbiorowiska półnaturalne na przekształconych przez człowieka obszarach nieleśnych, 49 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową.

Rośliny objęte ochroną całkowitą występujące w Parku to: widłaczek torfowy, widłak goździsty, widłak jałowcowaty, skrzyp olbrzymi, długosz królewski, podrzeń żebrowiec, pióropusznik strusi, salwinia pływająca, bluszcz pospolity, wawrzynek wilczełyko, wierzba borówkolista, barwinek pospolity, cebulica dwulistna, ciemiężycza zielona, dziewięciśń bezłodygowy, gnidosz rozestany, grąźel żółty, grzybień białe, kosaciec syberyjski, kotewka orzech wodny, liczydło górskie, lilia złotogłów, mieczyk dachówkowy, obrazki alpejskie, rosiczka okrągłolistna, śnieżyczka przebiśnieg, zerwa kulista i zimowit jesienny oraz storczykowate: kruszczyk błotny, kruszczyk połabski, kruszczyk rdzawoczerwony, kruszczyk siny, kruszczyk szerokolistny, kukułka szerokolistna, listera jajowata i podkolan biały.

Do chronionej częściowo flory Parku należą: kalina koralowa, kruszyna pospolita porzeczką czarna, bagno zwyczajne, bobrek trójlistkowy, centuria pospolita, goździk kropkowany, konwalia majowa, kopytnik pospolity, marzanka wonna, naparstnica purpurowa, pierwiosnka wyniosła, przylaszczka pospolita. Florę Parku wzbogacają gatunki przybyłe w sposób naturalny z różnych krain geograficznych, m. in. z Niziny Węgierskiej przez Bramę Morawską (np. cieszyńianka dwulistna) i z Sudetów (żywiec dziewięciolistny, przytulia okrągłolistna, lepiężnik biały).

Na obszarze Parku Krajobrazowego odnotowano 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 236 gatunków ptaków oraz 50 gatunków ssaków, 154 gatunki ptaków należą do awifauny lęgowej, a pozostałe to gatunki przelotne, zimujące bądź zalatujące przypadkowo.

Spośród kręgowców uznawanych za zagrożone w skali kraju, zakwalifikowanych do „Polskiej czerwonej księgi zwierząt”, w granicach Parku przystępują do rozrodu: traszka grzebieniasta, bąk, bączek, hełmiatka, bielik, zielonka, podróżniczek i przedstawiciel nietoperzy – borowiaczek, a przypuszczalnie także gniewosz plamisty, różeniec, kania czarna, koszatka i popielica.

Rezerwat „Łęczok” położony jest na terenie Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Jedną z najcenniejszych wartości przyrodniczych rezerwatu są stare aleje nagrobne powstałe ponad dwieście lat temu. Są one miejscem życia wyjątkowo licznych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym wielu chronionych. W alejach tych udokumentowano obecność kilkuset okazów drzew o wymiarach pomnikowych. Szata roślinna rezerwatu reprezentowana jest przez ponad 40 zbiorowisk roślinnych: 8 leśnych i 35 nieleśnych. Na uwagę zasługują tu dobrze zachowane płyty grądu subkontynentalnego i łągu jesionowo-wiązowego. Tworzą one ponad stuletnie starodrzewia.

Wśród zbiorowisk nieleśnych wyróżniają się zwłaszcza zespoły makrofitów porastających zbiorniki wodne (zespół lilii wodnych oraz kotewki orzecha wodnego). Flora tego miejsca liczy ponad 500 gatunków roślin naczyniowych, w tym 26 gatunków chronionych. Cenne są zwłaszcza stanowiska gatunków zagrożonych w kraju ujęte w „Polskiej czerwonej księdze roślin”: kotewki orzecha wodnego, niepozornego storczyka – kruszczyka połabskiego oraz należącej do turzycowatych cibory żółtej. We wczesnowiosennym runie lasu wyróżnia się rzadka na niżu cebulica dwulistna oraz bogata populacja śnieżyczki przebiśnieg. W okresie letnim zwracają uwagę kwitnące na stawach makrofity: grąźel żółty i grzybień białe oraz płyty salwinii pływającej i wspomnianej już kotewki. Późnym latem wzrok przykuwa łąka z kwitającym zimowitem jesiennym.

Rezerwat „Łęczok” jest ostoją ptaków o znaczeniu co najmniej krajowym. Bytuje tu ponad 210 gatunków ptaków, z czego 121 lęgowych. Ocenia się, że pod względem liczby gatunków ptaków rezerwat zajmuje drugie miejsce w Polsce po Stawach Milickich. Najważniejsze ptaki lęgowe

rezerwatu to gatunki rzadkie, takie jak: perkoz zausznik, bąk, bączek, bocian czarny, gęś gęgawa, helmiatka, błotniak stawowy, kropiatka, zielonka, dzięcioł średni, podróżniczek i muchołówka mała. Jednocześnie rezerwat „Łęczczok” jest ważnym miejscem koncentracji ptaków w okresie migracji. Skupia on zwłaszcza ptaki wodno – błotne, w tym stada przelotnych gęsi zbożowych i białoczelnych liczące ponad dwa tysiące osobników oraz tworzące nieco egzotyczny widok, zalatujące z południa, grupki czapli białych. W rezerwacie żyją także większe ssaki m.in. sarny, lisy, zające.

Meandry rzeki Odry są zaliczane do najważniejszych miejsc gdzie występuje pachnica dębowa i zgniotek cynobrowy. W odnogach rzecznych żyją różanka i piskorz. W stałych i tymczasowych zagłębieniach rozmnaża się kumak górski. Wyrwy brzegowe stwarzają dobre warunki do gniazdowania zimorodka i jaskółki brzegówki. Brodziec piskliwy oraz siweczka rzeczna budują gniazda w osadach żwirowych. Unikatowo występuje tracz nurogęś, który w meandrach buduje jedyne regularne gniazda. W meandrach żyje także bóbr europejski i wydra rzeczna. Z uwagi na te dwa gatunki, jak również z uwagi na nadrzeczne siedliska przyrodnicze oraz wyjątkowość żyjących tu zwierząt i roślin, obszar ten został zgłoszony do ochrony w ramach europejskiej sieci NATURA 2000 – obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczych w Europie.

Na terenie Granicznych Meandrów Odry występują:

- 3 gatunki ptaków objęte ochroną zgodnie z Załącznikiem I Dyrektywy 79/409/EWG;
- 4 gatunki ptaków regularnie migrujących;
- 7 gatunków zwierząt chronionych na mocy porozumień i konwencji międzynarodowych (Załącznik IV 92/43/EWG, Konwencja Berneńska).

Badaniami fauny granicznych meandrów i ich szerokiego otoczenia zajmuje się kilku miejscowych entomologów, ornitologów i zoologów. W trakcie prac znaleźli oni silne, zdrowe populacje gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej jak również zagrożone gatunki z Czerwonych List – czeskiej i polskiej.

Las koło Tworkowa stanowi ostoję dla 6 gatunków ptaków objętych ochroną zgodnie z załącznikiem I Dyrektywy 79/409/EEC; m.in. derkacza, dzięcioła zielonosiwego i dzięcioła średniego. Na terenie ostoi stwierdzono również stanowiska 2 gatunków roślin z Polskiej Czerwonej Księgi. Są to bardzo rzadkie storczyki - kruszczyk siny i kruszczyk połabski.

Na obszarze lasu znajduje się 6 typów siedlisk uznanych za ważne dla Unii Europejskiej na mocy załącznika I dyrektywy 92/43/EEC (w tym jeden priorytetowy), zajmujących aż 96 % powierzchni ostoi, 6 gatunków roślin i zwierząt chronionych na mocy porozumień i konwencji międzynarodowych (Załącznik IV 92/43/EEC, Konwencja Berneńska) oraz 7 gatunków roślin i zwierząt chronionych w Polsce lub lokalnie rzadkich.

Dla zachowania ciągłości korytarza ekologicznego Odry jest to jeden z obszarów kluczowych. Las Tworkowski został zaproponowany do jednej z ostoi siedliskowych Natura 2000. Las ten jest utworzony w przeważającej części ze starodrzewia, w którym występują m.in. gniazda dzięciołów. Wiązy, lipy, grądy i dęby to starodrzew, który warunkuje wartość ekologiczną tego obszaru – to miejsca gniazdowania wielu rzadkich ptaków, m.in. orła bielika i dzięciołów.

4.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 tekst jedn. ze zm.).

Na terenie województwa śląskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi.

Rok 2018:

Na ogólną liczbę 53 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa śląskiego (stan na 31.12.2018 r. wg KW PSP w Katowicach) wyróżniono 21 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 32 zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Powiatu Raciborskiego sklasyfikowano jeden zakład ZZR – HENKEL Polska Operation Sp. z o.o. Zakład w Raciborzu.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Rok 2019:

Na ogólną liczbę 54 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa śląskiego (stan na 31.12.2019 r. wg KW PSP w Katowicach) wyróżniono 23 zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 31 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Powiatu Raciborskiego sklasyfikowano jeden zakład ZZR – HENKEL Polska Operation Sp. z o.o. Zakład w Raciborzu.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę miejscowych zagrożeń zanotowanych na terenie Powiatu Raciborskiego w 2018 i 2019 roku.

Tabela 31. Liczba miejscowych zagrożeń w 2018 i 2019 roku.

Wielkość zagrożeń	2018	2019
małe	104	124
lokalne	817	981
średnie	28	57
duże	2	1

Źródło: dane statystyczne KG PSP (www.kgsp.gov.pl)

Tabela 32. Liczba miejscowych zagrożeń w 2018 i 2019 roku w podziale na rodzaj zagrożenia.

Rodzaj miejscowego zagrożenia	2018	2019
silne wiatry	98	314
przybory wód	2	4
opady śniegu	0	6
opady deszczu	27	96
chemiczne	73	70
ekologiczne	0	1
budowlane	16	106
infrastruktury komunalnej	15	17
w transporcie drogowym	196	204
w transporcie kolejowym	6	8
na obszarach wodnych	8	9

Źródło: Dane statystyczne KG PSP (www.kgsp.gov.pl)

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2018-2019 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW

Poniżej przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019. Ze względu na liczne zmiany w prawodawstwie krajowym oraz w strategiach i źródłach finansowania zadań inwestycyjnych (wydatków majątkowych), odniesiono się do konkretnych zadań które zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym. Część sprawozdawczą niniejszego opracowania podzielono na rozdziały tematyczne.

5.1. Powietrze atmosferyczne.

Powiat Raciborski w celu poprawy powietrza atmosferycznego realizował następujące zadania:

Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
<i>Lokalny transport zbiorowy</i>		
Lokalny transport zbiorowy	220 787,00	4 982 301,84
Przygotowanie dokumentacji przetargowej na zakup i dostawę 10 sztuk autobusów dla Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Raciborzu w ramach projektu „Wymiana części taboru poprzez zakup niskoemisyjnych autobusów komunikacji publicznej w powiecie raciborskim”	18 450,00	-
Dotacja dla Powiatu Wodzisławskiego na organizację publicznego transportu zbiorowego na linii komunikacyjnej Wodzisław Śląski-Chałupki	20 000,00	20 000,00
Wymiana części taboru poprzez zakup niskoemisyjnych autobusów komunikacji publicznej w powiecie raciborskim – projekt unijny realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020: 2018: wykonano analizę ekonomiczno-finansową i opinię do wniosku o dofinansowanie projektu, 2019: zakup tablic pamiątkowo-informacyjnych dot. zakupu autobusów	2 337,00	1 968,00
Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej sp. z o.o. w Raciborzu - koszty operatora powiatowego transportu publicznego	-	1 656 133,84
Aktualizacja Planu zrównoważonego rozwoju transportu publicznego na obszarze Powiatu Raciborskiego	-	4 000,00
<i>Remonty i modernizacja dróg powiatowych i wojewódzkich</i>		
Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu - na utrzymanie dróg powiatowych oraz na bieżącą działalność jednostki. 2018: Na remonty i naprawy bieżące przeznaczono kwotę 389.444,83 zł, w tym m.in. remonty odwodnienia, remonty cząstkowe, zabudowa i wymiana krawężników, remont istniejącej kanalizacji na odcinku DP ul. Wyzwolenia w miejscowości Babice, naprawa środków transportu. Ponadto środki przeznaczono na usługi niezbędne do prawidłowego utrzymania pasa drogowego, m.in.: akcja zimowa, usuwanie drzew, naprawa elementów odwodnienia (odtworzenie rowów, czyszczenie, ścinka), szacunki brakarskie, wyceny, nasadzenia zastępcze drzew, roboty zieleniarskie (pielęgnacyjne), naprawa i wymiana elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego (np. bariery, balustrady, itp.), badanie podłoża DP 3503S (Pawłów-Modzurów), opracowania dokumentacji projektowej, naniesienie granic, przeprowadzenie okresowej kontroli stanu	3 212 458,66	3 174 237,88

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

<p>technicznego dróg powiatowych 2019: Na remonty i naprawy bieżące przeznaczono kwotę 229.864,98 zł, w tym m.in. remonty odwodnienia, remonty cząstkowe, naprawa środków transportu. Ponadto środki przeznaczono na usługi niezbędne do prawidłowego utrzymania pasa drogowego, m.in.: akcja zimowa, usuwanie i cięcia techniczne drzew, naprawa elementów odwodnienia, szacunki brakarskie, nasadzenia zastępcze drzew, naprawa i wymiana elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego (np. bariery, balustrady, itp.), wprowadzanie zmian organizacji ruchu, okresowe przeglądy dróg, aktualizacja ewidencji, opracowanie projektów drogowych</p>		
Przebudowa chodnika w ciągu DP3530S ul. Borucka w m. Bojanów	180 715,88	-
Przebudowa chodnika przy DP 3536S ul. Ofiar Oświęcimskich w m. Górki Śląskie	150 092,35	-
Przebudowa naw. ciągu pieszego wraz z robotami towarzyszącymi przy ul. Topolowej w m. Kuźnia Raciborska	148 273,2	-
Modernizacja jezdni odcinka DP 3505S w m. Cyprzanów	142 720,55	-
Przebudowa chodnika w ciągu DP 3529S ul. Kopernika w m. Borucin	122 086,07	-
Przebudowa chodnika przy ul. Bojanowskiej w Bieńkowicach etap 2	112 434,92	-
Przebudowa ciągu pieszego ul. Dębiczna w Raciborzu etap 2	99 045,06	-
Wykonanie części chodnika przy DP 3534S w m. Budziska etap 1	92 781,75	-
Przebudowa chodnika przy ul. Raciborskiej w Tworkowie	87 501,40	-
Modernizacja elementów drogi DP 3514S ul. Mickiewicza w m. Rudnik	65 436,00	-
Przebudowa chodnika w ciągu DP 3528S w Krzanowicach ul. Długa	57 259,58	-
Przebudowa chodnika w ciągu DP 3528S ul. Trulleya w m. Pietraszyn	39 899,99	-
Przebudowa odcinka chodnika przy ul. Topolowej w m. Kuźnia Raciborska	39 590,66	-
<p>Remonty nawierzchni oraz chodników na drogach powiatowych (dokumentacja i roboty budowlane), w szczególności: - opracowanie koncepcji projektowej, mapy do celów opiniodawczych, wypis z rejestru gruntów dla zadania pn. Przebudowa wiaduktu w części drogi powiatowej nr 3548S w Wojnowicach - 55.516,10 zł, - wykonanie nasadzeń zastępczych drzew w związku z realizacją zadania pn. Przebudowa ulicy Ocickiej w Raciborzu – etap II – 10.611,00 zł, - uzgodnienie projektu dla zadania Przebudowa drogi powiatowej nr 3509S w miejscowości Turze – 78,72 zł,</p>	66 205,82	-
Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3548S ul. Łąkowej i Tadeusza Kościuszki w Raciborzu: etap I zatoka autobusowa na ul. Łąkowej, etap II od skrzyżowania z ul. Gwiazdzą do skrzyżowania z ul. Wandy, etap III od skrzyżowania z ul. Wandy w kierunku ul. Kolejowej — zmiany w dokumentacji projektowej, aktualizacja kosztorysów inwestorskich, mapy	13 323,40	-
Przebudowa drogi powiatowej nr 3500S na odcinku od skrzyżowania w Ligocie Książęcej do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 421 w Grzegorzowicach – m.in. aktualizacja części dokumentacji projektowej oraz kosztorysów inwestorskich, wykonanie prac archeologicznych, roboty budowlane, nadzór inwestorski, prace saperskie	5 187 658,52	-
Przebudowa drogi powiatowej nr 3509S w miejscowości Turze - rozszerzenie zakresu oraz aktualizacja części dokumentacji projektowej, opracowanie operatu wodnoprawnego, aktualizacja kosztorysów inwestorskich	5 350,50	-

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Przebudowa dróg powiatowych nr 3509S i 3534S Turze – Budziska – wykonano operat wodnoprawny, docelowo planuje się, że zadanie będzie dofinansowane ze środków unijnych, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020	3 188,16	-
Przebudowa drogi powiatowej nr DP 3532S w Rudyszwałdzie - ul. Główna, Wiejska i Rakowiec — m.in. wydzielenie dokumentacji projektowej oraz aktualizacja przedmiaru i kosztorysu inwestorskiego uwzględniającego zmiany w projekcie budowlano-wykonawczym, uzgodnienia projektu	13 703,10	-
Przebudowa drogi powiatowej nr 3500S na odcinku od skrzyżowania z ul. Leśną w Brzeźnicy do skrzyżowania w Ligocie Książęcej – wykonano badania geotechniczne i opracowano opinię geotechniczną dla przedmiotowego zadania	6 150,00	-
Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu wykonywał zadania przy drogach wojewódzkich. Środki w wysokości 1.335.072,56 zł przeznaczono na remonty cząstkowe nawierzchni dróg oraz remonty chodników, frezowanie nierówności nawierzchni. Ponadto środki wydatkowano na usługi niezbędne do utrzymania prawidłowego porządku na drogach wojewódzkich znajdujących się na terenie Powiatu, m.in.: akcja zimowa, ustawienie i demontaż siatki przeciwśnieżnej, uporządkowanie pasa drogowego (koszenie, ścinka), naprawa i inwentaryzacja elementów odwodnienia, pielęgnacja zieleni przydrożnej, usuwanie drzew, odmładzanie żywoplotów, ustawianie barier energochłonnych, likwidacja deformacji przy krawędzi jezdni, wprowadzenie zmiany organizacji ruchu	2 655 106,69	-
Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3548S ul. Łąkowej i Tadeusz Kościuszki w Raciborzu: etap I zatoka autobusowa na ul. Łąkowej, etap II od skrzyżowania z ul. Gwiazdzystą do skrzyżowania z ul. Wandy, etap III od skrzyżowania z ul. Wandy w kierunku ul. Kolejowej – zadanie dofinansowane ze środków Funduszu Dróg Samorządowych i Miasta Racibórz	-	6 510 512,92 zł, w tym wkład własny powiatu 1 915 352,63 zł
Przebudowa drogi powiatowej nr 3503S oraz budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Jastrzębie	-	3 084 879,13 zł, w tym 50% środków to wkład Gminy Rudnik
Wymiana części taboru poprzez zakup niskoemisyjnych autobusów komunikacji publicznej w powiecie raciborskim — projekt unijny współfinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020	-	3 070 000,00
Modernizacja fragmentu drogi dojazdowej od strony ul. Głubczyckiej do Szpitala Rejonowego w Raciborzu	-	124 959,37 zł, w tym 50 000,00 zł pomoc finansowa z Miasta Racibórz
Modernizacja poprzez wymianę podbudowy i nawierzchni odcinka drogi powiatowej nr 3531S wykorzystywanej jako dojazd do gruntów rolnych w gminie Krzyżanowice, sołectwie Bieńkowice, obręb geodezyjnym Bieńkowice – zadanie dofinansowane ze środków Województwa Śląskiego i Gminy Krzyżanowice	-	220 495,26 zł, w tym wkład własny powiatu 110 247,63 zł
Przebudowa chodnika przy DP 3516S w Tworkowie – zadanie było dofinansowane ze środków Gminy Krzyżanowice	-	199 717,95 zł, w tym 99.858,98 zł wkład własny powiatu
Modernizacja poprzez profilowanie z uzupełnieniem niwelety i nakładki bitumicznej odcinka drogi powiatowej nr 3528S wykorzystywanej jako dojazd do gruntów rolnych w gminie Krzanowice, działka nr 888/391 w sołectwie Pietraszyn, obręb geodezyjny Pietraszyn oraz działka nr 442/1 w sołectwie Krzanowice, obręb geodezyjny Krzanowice – zadanie było dofinansowane ze środków Województwa Śląskiego i Miasta Krzanowice	-	192 447,89 zł, w tym wkład własny powiatu 96 223,95 zł,
Przebudowa chodnika przy DP 3544S w Pogrzebieniu ul. Pamiętki	-	166 740,03

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Przebudowa ulic Rakowca, Głównej i Wiejskiej w Rudyszwałdzie w ramach połączenia komunikacyjnego z przejściami granicznymi na teren Republiki Czeskiej — wykonano dokumentację projektową, mapy, uzgodnienia branżowe, roboty budowlane dotyczące zabudowy krawężnika drogowego wzdłuż ulicy Rakowiec; projekt unijny dofinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków z budżetu państwa, udział własny zostanie sfinansowany przez powiat i Gminę Krzyżanowice	-	164 324,07
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3540S ul. Dębicznej w Raciborzu – zadanie dofinansowane z Miasta Racibórz	-	79 962,08 zł, w tym wkład własny powiatu 29 962,08 zł
Przebudowa drogi powiatowej nr 3500S na odcinku od skrzyżowania z ul. Leśną w Brzeźnicy do skrzyżowania w Ligocie Książęcej - wykonanie projektu koncepcyjnego	-	17 835,00
Przebudowa drogi powiatowej nr 3517S ul. Dworcowej w Tworkowie od skrzyżowania z ul. Zamkową do przejazdu kolejowego — wykonanie map oraz programu funkcjonalno - użytkowego dla przebudowy DP 3516S i DP 3517S w Tworkowie	-	14 340,00
Przebudowa drogi powiatowej nr 3506S na odcinku od skrzyżowania z DW 917 w Krzanowicach do skrzyżowania z DW 916 w Samborowicach – opracowanie map do celów projektowych	-	11 808,00
Przebudowa drogi powiatowej nr 3540S w Kobyli na odcinku od ciek wódno Żabnica do końca dz. 824/80 od strony Miasta Racibórz – opracowanie map do celów projektowych	-	3 100,00
Przebudowa drogi powiatowej nr 3536S w Górkach Śląskich na odcinku od skrzyżowania z ul. Rudzką włącznie do końca działki drogowej nr 257/3 od strony DW 919 – opracowanie map do celów projektowych	-	3 075,00
Remonty nawierzchni oraz chodników na drogach powiatowych (dokumentacja i roboty budowlane) – w tym koszty map ewidencyjnych, wypisy z rejestru gruntów i inne dokumenty dot. dróg powiatowych	-	219,94
Przebudowa dróg powiatowych nr 3509S od mostu na rzece Rudzie w Siedliskach do rejonu działki nr 653 w Turzu oraz nr 3534S od skrzyżowania z DP 3509S do ciek wódno w Budziskach – uzgodnienia branżowe	-	198,83
Budowa wiaduktu wraz z rozbiórką wiaduktu istniejącego w związku z przebudową drogi powiatowej nr 3527S w Wojnowicach — uzgodnienia branżowe	-	150,06
Przebudowa drogi powiatowej nr 3509S w miejscowości Turze na odcinku od zatoki autobusowej przy skrzyżowaniu z drogą powiatową nr 3534S do wału przed mostem na rzece Rudzie – uzgodnienia branżowe	-	145,94
Zastosowanie systemu inteligentnego sterowania ruchem (droga powiatowa nr 3500 S w m. Łubowice, w ramach projektu zabudowano sygnalizację świetlną na przejściu dla pieszych sterowaną poprzez czujniki dla ruchu kołowego oraz wzbudzaną przez pieszych, 1 szt.	113 337	-
Utwardzenie poboczy dróg: 2018: - (4 odcinki dróg o łącznej długości 1,95 km): - droga powiatowa nr 3500 S na odcinku Grzegorzowice – Łubowice (w ramach projektu wykonano warstwy konstrukcyjne i nawierzchnię utwardzoną poboczy, 0,336 km, 67.447 zł); - droga wojewódzka nr 935 w Raciborzu, ul. Rybnicka (wykonanie nawierzchni utwardzonej poboczy destruktem asfaltowym, 0,14 km, 5.770,98 zł); - droga wojewódzka nr 919 w Nędzy i m. Jankowice	106 218,70	23 724,00

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

<p>(wykonanie nawierzchni utwardzonej poboczy destruktem asfaltowym, 0,69 km, 18.412,61 zł); - droga wojewódzka nr 417 na odcinku Żerdziny – Pawłów (wykonanie nawierzchni utwardzonej poboczy destruktem asfaltowym, 0,78 km, 14.588,11 zł);</p> <p>2019: - (2 odcinki dróg o łącznej długości 1,98 km): - droga powiatowa nr 3531 S, - droga powiatowa nr 3528 S</p>		
<p>Ograniczenie emisję wtórną pyłu poprzez czyszczenie dróg: 2018: - czyszczenie dróg na mokro zmiatarką – zadanie PZD w Raciborzu): ➤ droga powiatowa nr 3548 S w Raciborzu (6,5 km, 9 razy w roku, 164.970 zł); ➤ droga powiatowa nr 3512 S w Raciborzu (2,8 km, 4 razy w roku, 31.584 zł); ➤ droga powiatowa nr 3500 S w Raciborzu (1,7 km, 4 razy w roku, 19.176 zł); ➤ droga powiatowa nr 3543 S w Raciborzu i m. Pogrzebień (2,1 km, 2 razy w roku, 11.844 zł); ➤ droga powiatowa nr 3544 S w m. Pogrzebień (1,2 km, 1 raz w roku, 3.271 zł); ➤ droga powiatowa nr 3504 S w m. Pietrowice Wielkie (0,8 km, 1 raz w roku, 2.068 zł); ➤ droga powiatowa nr 3505 S w m. Pietrowice Wielkie (0,2 km, 1 raz w roku, 517 zł); ➤ droga powiatowa nr 3534 S w m. Kuźnia Raciborska (1,2 km, 1 raz w roku, 3.271 zł); ➤ droga powiatowa nr 3509 S w m. Kuźnia Raciborska (0,8 km, 1 raz w roku, 2.180 zł); ➤ droga wojewódzka nr 416 w Raciborzu (0,3 km, 9 razy w roku, 8.249 zł); ➤ droga wojewódzka nr 919 w Raciborzu (1,9 km, 9 razy w roku, 52.241 zł); ➤ droga wojewódzka nr 935 w Raciborzu (4,1 km, 9 razy w roku, 104.058 zł); ➤ droga wojewódzka nr 416 w m. Pietrowice Wielkie (2,2 km, 1 raz w roku, 6.204 zł); ➤ droga wojewódzka nr 922 w m. Kuźnia Raciborska (0,5 km, 1 raz w roku, 1.645 zł); ➤ droga wojewódzka nr 935 w m. Kornowac (1,5 km, 1 raz w roku, 4.583 zł); ➤ droga wojewódzka nr 916 w m. Racibórz (1,9 km, 1 raz w roku, 5.805 zł).</p> <p>2019: - czyszczenie dróg na mokro zmiatarką – zadanie PZD w Raciborzu): ➤ droga powiatowa nr 3548 S w Raciborzu (6,5 km, 11 razy w roku, 158.730 zł); ➤ droga powiatowa nr 3512 S w Raciborzu (2,8 km, 6 razy w roku, 37.296 zł); ➤ droga powiatowa nr 3500 S w Raciborzu (1,7 km, 6 razy w roku, 22.644 zł); ➤ droga powiatowa nr 3543 S w Raciborzu i m. Pogrzebień (2,1 km, 2 razy w roku, 9.324 zł); ➤ droga powiatowa nr 3544 S w m. Pogrzebień (1,2 km, 1 raz w roku, 2.575 zł); ➤ droga powiatowa nr 3504 S w m. Pietrowice Wielkie (0,8 km, 2 razy w roku, 3.256 zł); ➤ droga powiatowa nr 3505 S w m. Pietrowice Wielkie (0,2 km, 2 razy w roku, 814 zł);</p>		

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

<ul style="list-style-type: none"> ➤ droga powiatowa nr 3534 S w m. Kuźnia Raciborska (1,2 km, 1 raz w roku, 2.575 zł); ➤ droga powiatowa nr 3509 S w m. Kuźnia Raciborska (0,8 km, 1 raz w roku, 1.717 zł) 		
<i>Termomodernizacje obiektów powiatowych, wymiany kotłów</i>		
Poprawa efektywności energetycznej budynku szkoły CKZiU nr 1 w Raciborzu	-	18 081,00
Termomodernizacja budynku Młodzieżowego Domu Kultury przy ul. Stalmach 12 w Raciborzu – etap III	-	163 904,03
Dotacja celowa dla Rzymsko-Katolickiej Parafii pw. Wszystkich Świętych w Bieńkowicach na realizację zadania inwestycyjnego pn.: Wymiana okien budynku plebanii Rzymsko-Katolickiej Parafii pw. Wszystkich Świętych w Bieńkowicach	-	25 000,00

5.2. Klimat akustyczny.

Zadania własne Powiatu Raciborskiego, realizowane w ramach ochrony przed hałasem na terenie Powiatu przedstawione zostały w tabeli poniżej (zadania związane z remontami i modernizacją dróg zostały zawarte w rozdziale 5.1 Powietrze atmosferyczne):

Tabela 34. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Ocena stanu akustycznego dróg na terenie powiatu raciborskiego o przekroczonych dopuszczalnych poziomach hałasu (etap II)	46 740,00	-
Budowa ścieżek rowerowych (droga powiatowa nr 3500 S na odcinku Grzegorzowice – Łubowice, w ramach projektu wykonano warstwy konstrukcyjne oraz nawierzchnię ścieżki rowerowej wraz z oznakowaniem, 2,012 km)	358 719,00	-
Budowa ścieżek rowerowych (droga powiatowa nr 3548 S - 0,74 km)	-	323 589,00
Budowa ekranów akustycznych DK 45 w ciągu ul. Starowiejskiej w Raciborzu na odcinku od skrzyżowania z ul. Ocicką do skrzyżowania z ul. Stefana Czarnieckiego. Wybudowanie ekranów akustycznych przy DK45 w Raciborzu umożliwiło wywiązanie się z decyzji Starosty Raciborskiego nakładającej obowiązek ograniczenia oddziaływania hałasu na tym odcinku drogi oraz obowiązków zarządcy drogi w zakresie przeciwdziałania i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Skutkować będzie zmniejszeniem uciążliwości oddziaływania hałasu od ruchu samochodowego z drogi krajowej nr 45 dla mieszkańców Raciborza, a tym samym poprawę ich komfortu życia. Podstawowe dane dotyczące zabezpieczeń przeciwhałasowych: - łączna długość wykonanych zabezpieczeń: 336,80m; - wysokość: 2,50m – 7,00m; - rodzaj ekranów: pochłaniające i przezroczyste; - łączna powierzchnia paneli pochłaniających: 565,10m ² ; - łączna powierzchnia paneli odbijających: 408,10m ² ; - łączna długość elementów krawędziowych oktagonalnych: 61,0m; - obsadzenia ekranów roślinnością pnącą: 336,80m; - łączna długość pali fundamentowych: 353,20m; - łączna ilość konstrukcji stalowej wsporczej: 19.628,34kg; - łączna ilość podwalin żelbetowych: 24,959m ³	-	ok. 1,9 mln zł

5.3. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

Realizacja zadania polega głównie na ograniczaniu ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska wraz z wodami opadowymi. Podstawową zasadą współczesnych metod jest lokalne retencjonowanie wód opadowych, powolny odpływ wód opadowych do odbiornika oraz naturalne

oczyszczanie wód opadowych na miejscu (przed wprowadzeniem do odbiornika wodnego lub gruntowego).

Działania kontrolne prowadzone są zgodnie z opracowanym planem kontroli jednostek przez Inspekcję Ochrony Środowiska i gminy, w efekcie czego w uzasadnionych przypadkach następuje zobowiązanie wytwórców do dostosowania warunków zrzutu ścieków do obowiązujących wymagań. W ramach zadania następuje również wskazanie jednostek zrzucających ścieki, wyegzekwowanie przestrzegania warunków właściwego odprowadzania ścieków przez ich wytwórców do ziemi i wód (powierzchniowych, podziemnych). Schemat postępowania administracyjnego opiera się na przepisach ustawy Prawo wodne i przepisach wykonawczych do tej ustawy.

Powiat Raciborski w zakresie poprawy jakości wód realizował następujące zadania:

Tabela 35. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu - poprawa odwodnienia korpusów drogowych: - modernizacja – odtworzenie rowu w ciągu DP 3502 S na odcinku Maków - Pawłów – 31.970,80 zł, - wymiana odcinków kanalizacji deszczowej przy drodze powiatowej nr 3516S w m. Tworków ul. Raciborska – 31.561,39 zł, - regulacja i usprawnienie odwodnienia na odcinku drogi powiatowej nr 3540S w m. Kobyła – 20.362,64 zł, - wyprofilowanie dna i skarp rowu na odcinku DP 3511S przy ul. Pogrzebieńskiej w Raciborzu – 14.082,93 zł.	97 977,76	-
Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu - modernizacja – odtworzenie rowu w ciągu DP 3502S	-	39 997,91

5.4. Zasoby geologiczne.

Powiat Raciborski w zakresie ochrony zasobów geologicznych realizował następujące zadania:

Tabela 36. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Wykonanie opinii do projektów robót geologicznych i dokumentacji geologicznych oraz na udzielanie koncesji zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze	11 486,00	27 000,00
Wykonanie okresowych obserwacji osuwisk w powiecie raciborskim: 2018: - podczas dwóch sesji terenowych przeprowadzone obserwację 12 osuwisk. Nie stwierdzono zmian w wyznaczonych do obserwacji osuwiskach. 2019: - podczas dwóch sesji terenowych przeprowadzone obserwację 12 osuwisk. Nie stwierdzono zmian w wyznaczonych do obserwacji osuwiskach	6 999,93	6 703,50

5.5. Gleby.

Zadania własne Powiatu Raciborskiego, realizowane w ramach ochrony gleb na terenie Powiatu przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 37. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Prace geodezyjne realizowane w ramach podziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego PROW na lata 2014-2020 (zadania ujęte w WPF), w tym: 2018: - scalanie gruntów na terenie obrębów Amandów i Krowiarki w Gminie Pietrowice Wielkie - 1.330.708,56zł, - scalanie gruntów na terenie obrębu ewidencyjnego Krzyżanowice, Gmina Krzyżanowice - 515.551,05 zł, 2019: - scalanie gruntów na terenie obrębów Amandów i Krowiarki w Gminie Pietrowice Wielkie – 1.372.801,49 zł, - scalania gruntów na terenie obrębu ewidencyjnego Krzyżanowice, Gmina Krzyżanowice – 674.182,11 zł	1 846 259,61	2 046 983,60
Zadania z zakresu geodezji i kartografii: 2018: – bieżąca działalność Wydziału Geodezji min. opracowanie projektu opisowo – kartograficznego modernizacji ewidencji gruntów i budynków dla jednostki ewidencyjnej Nędza, obręb Babice (73.990,00 zł), aktualizacja opisów topograficznych punktów osnowy do istniejących przepisów prawa oraz weryfikacja przenieumerowanych punktów geodezyjnej osnowy poziomej (49.876,00 zł), zakup materiałów i wyposażenia, szkolenia pracowników, fumigacja akt zasobu geodezyjnego, przenieumerowanie działki w Budziskach, przeprowadzono gleboznawczą klasyfikację gruntów w Pietrowicach Wielkich oraz w Tworkowie 2019: - inwentaryzacja punktów osnowy wysokościowej oraz dostosowanie szczegółowej wysokościowej osnowy do układu PL-EVRF2007-NH dla powiatu raciborskiego – 122.970,00 zł, - zakup i dostawa komputerów (2 szt.), skanera, monitorów (2 szt.) i zasilacza awaryjnego – 26.309,70 zł, - rozbudowa sieci LAN w Wydziale Geodezji – 14.142,52 zł, - prace remontowe w Wydziale Geodezji – 10.550,00 zł, - wydanie opinii biegłego w postępowaniach administracyjnych wraz ze sporządzeniem projektu ustalenia klasyfikacji w obszarze działek – 6.765,00 zł, - przetworzenie części zasobu geodezyjnego i kartograficznego poprzez skanowanie z postaci papierowej do postaci cyfrowej oraz implementacja danych do systemu OŚRODEK firmy GEOBID dla obrębów: Rudy, Siedliska, Turze oraz materiałów z lasów i rzek w Gminie Kuźnia Raciborska - 4.550,00 zł, - pozostała, bieżąca działalność Wydziału Geodezji, w tym wynagrodzenia i pochodne (ok. 107 tys. zł).	208 353,61	332 403,05
Opracowanie „Wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Powiatu Raciborskiego”	24 181,80	-
Gromadzenie i aktualizacja państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego	194 535,00	238 674,00

5.6. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Zadania własne Powiatu Raciborskiego, realizowane w ramach gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów na terenie Powiatu przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 38. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Holowanie pojazdów usuniętych z dróg publicznych	16 170,00	28 220,00
Dotacja dla osób fizycznych z Powiatu Raciborskiego na dofinansowanie kosztów związanych z demontażem, usuwaniem i unieszkodliwianiem elementów zawierających azbest: 2018: - udzielono 72 dotacje, usunięto ok. 133,78 Mg wyrobów zawierających azbest 2019: - udzielono 48 dotacji, usunięto ok. 98,69 Mg wyrobów zawierających azbest	91 455,63	64 160,38

5.7. Zasoby przyrodnicze.

5.7.1. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.

Największy zwarty kompleks leśny w powiecie leży w jego północno-wschodniej części, na obszarze Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. W lasach tych dominuje sosna, świerk i dąb. Drzewostan nie jest bardzo stary, ale cechuje się wysokimi walorami krajobrazowymi. W granicach Parku powołany rezerwat przyrody „Łęczczok”, chronione zespoły wielogatunkowe lasu łęgowego. Przeciętny wiek drzewostanów to 130 lat. Mało przekształcone zbiorowisko leśne występuje na terenie, gdzie utworzono Arboretum Bramy Morawskiej. Ponadto las koło Tworkowa to niewielki, lecz dobrze zachowany i cenny przyrodniczo fragment lasów grądowych i łęgowych z licznymi partiami starodrzewi. Na obszarze Powiatu Raciborskiego występują drzewostany cenne przyrodniczo o charakterze zbliżonym do naturalnego. Są to rodzime drzewostany sosnowe, w wieku od 150 - 230 lat, występujące na obszarze Gminy Kuźnia Raciborska i Gmina Nędza. W Powiecie Raciborskim lasy zajmują 24,5 % powierzchni powiatu, z czego najbardziej zalesione są gminy Kuźnia Raciborska (73,2 %) oraz Nędza (45,3%), a najmniej – Krzanowice (0,4 %), Krzyżanowice (3,0 %) i Pietrowice Wielkie. (3,5 %). Wskaźnik lesistości powiatu jest niższy od wskaźnika lesistości dla województwa (32,1 %) i kraju (29,6 %) (GUS, 2019).

Tabela 39. Wskaźnik lesistości powiatów ziemskich województwa śląskiego [%].

Lp.	Powiat	2018	2019
1	żywiecki	51,7	51,8
2	tarnogórski	50,2	50,2
3	lubliniecki	49,8	49,8
4	cieszyński	37,9	37,9
5	mikołowski	35,7	35,7
6	gliwicki	32,5	32,7
7	rybnicki	32,3	32,6
8	zawierciański	30,5	30,7
9	kłobucki	29,5	29,4
10	częstochowski	28,9	29,4
11	pszczyński	28,0	28,0
12	bielski	27,4	27,4
13	myszkowski	25,0	25,1
14	raciborski	24,5	24,5
15	będziński	21,2	20,7
16	bieruńsko - Lędziński	14,5	14,4
17	wodzisławski	9,6	9,6
województwo śląskie		32,0	32,1

Źródło: www.stat.gov.pl

Na bieżąco Powiat Raciborski realizował zadania z zakresu leśnictwa na które ponoszone były następujące koszty:

Tabela 40. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Wypłata ekwiwalentu za wyłączenie gruntów z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej	11 818,20	12 007,13
Na nadzór nad gospodarką leśną (koszty nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa dla Nadleśnictwa Rudy Raciborskie)	17 872,69	28 411,98
Wykonano uproszczone plany urządzenia lasu oraz inwentaryzację stanu lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa dla gruntów zlokalizowanych na terenie Gminy Kornowac	20 726,60	-

5.7.2. Ochrona zieleni.

Zieleń oddziałuje na człowieka poprzez możliwość kontaktu z naturą, wyciszenia się, znalezienia wytchnienia i odpoczynku z dala od zgiełku miasta. Jednakże, aby zieleń oprócz spełniania funkcji estetycznej pełniła również inne zadania, musi być różnorodna pod względem biologicznym, bo tylko wtedy zapewnia miejsce różnym gatunkom roślin i zwierząt oraz zapobiega erozji gleb.

Powiat Raciborski realizuje zadania z zakresu ochrony zieleni, na które ponoszone były następujące koszty:

Tabela 41. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Utrzymanie i urządzenie terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień przy nieruchomościach powiatu.	12 984,52	11 727,11

5.8. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Zadanie realizowane jest poprzez:

- doposażenie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno-ekologicznego,
- utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii,
- zapobieganie wystąpieniu ryzyka awarii przemysłowych przez przedsiębiorstwa (głównie zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZZR)) z terenu Powiatu Raciborskiego.
- prowadzenie rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz potencjalnych sprawców awarii - rejestr zakładów prowadzony jest przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach,
- opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom lub opracowanie planu operacyjno-ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii - Zadanie realizowane przez prowadzącego zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku.

System przeciwdziałania poważnym awariom składa się z szeregu uregulowanych prawnie procedur. Pierwszym elementem całego systemu jest sprawdzenie, czy dany zakład w ogóle stwarza zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. Do tego celu służy procedura zaliczenia zakładu do kategorii zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii. Wynik pozytywny oznacza, że dany zakład należy zgłosić do odpowiednich władz przy pomocy procedury zgłoszenia. Taki zakład zobowiązany jest do przygotowania programu zapobiegania awariom, który następnie należy wprowadzić w życie za pomocą systemu bezpieczeństwa (system zarządzania bezpieczeństwem). Ostatnim elementem systemu są plany operacyjno-ratownicze wewnętrzne - przygotowywane przez zakład oraz zewnętrzne - opracowywane przez komendanta wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej. Taki system ma za zadanie zapobiegania możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz ograniczenia do minimum skutków poważnej awarii w odniesieniu do ludzi, mienia i środowiska.

Powiat Raciborski realizuje zadania z zakresu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na które ponoszone były następujące koszty:

Tabela 42. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	6 097 826,18	6 563 368,35
Zarządzanie kryzysowe	33 041,77	45 213,70
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	9 000,00	8 000,00
Działalność Referatu Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego: 2018: m.in. zakup książek pt. „Od Joanitów do Ratowników, czyli dzieje strażaków Ziemi Raciborskiej” z okazji 160-tej rocznicy powstania Straży Pożarnej w Raciborzu, zakup defibrylatora na potrzeby zwiększenia bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych Powiatu, zakup radiotelefonu bazowego na potrzeby utrzymania łączności w sieci radiowej Starosty Raciborskiego). Środki w wysokości 40.000,00 zł przekazano przez Fundusz Wsparcia Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach na zakup materiałów i wyposażenia dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Raciborzu. 2019: m.in. zakup nagród za udział w turniejach i zawodach strażackich, organizacja Międzynarodowych Zawodów Strażackich oraz Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, zakup urządzenia chłodniczego do szczepionek	33 041,77	29 363,70
Dofinansowanie zakupu samochodu dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Raciborzu	-	50 000,00
Zakup i montaż UPS 6000VA na potrzeby funkcjonowania Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego	-	15 850,00
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Raciborzu - zakup zespołu komputerowego na wyposażenie Powiatowego Stanowiska Kierowania	-	15 000,00

5.9. Zagadnienia horyzontalne.

Prowadzone były działania w zakresie edukacji ekologicznej:

2018:

- W dniach 12–13 maja 2018 r. w Pietrowicach Wielkich odbyła się XVIII Eko-Wystawa „Ciepło przyjazne środowisku”. Jest to cykliczna impreza współorganizowana przez Powiat Raciborski i Gminę Pietrowice Wielkie, to miejsce upowszechniania innowacyjnych technologii, wymiany doświadczeń i zdobywania wiedzy, która skłania do zastosowania w swoim otoczeniu inwestycji przyjaznych środowisku. Na współorganizację Eko-Wystawy udzielono Gminie Pietrowice Wielkie dotacji w wysokości 25 tys. zł. Podczas imprezy swoje oferty przedstawiło 110 firm, a ok. 22.000 osób odwiedziło targi.
- W dniu 17 kwietnia 2018 roku w Szkole Podstawowej nr 15 z Oddziałami Sportowymi w Raciborzu odbył się już po raz XVIII Turniej Ekologiczny „Eko –Asy 2018” pod hasłem: „Nie ma śmieci ... są surowce”. Konkurs przeznaczony był dla uczniów klas drugich i trzecich szkół podstawowych z terenu Powiatu Raciborskiego. Dziewięć dwuosobowych drużyn walczyło o puchary, nagrody i miano najlepszych Eko-Asów. Po raz kolejny patronat honorowy nad konkursem objął Starosta Raciborski, który ufundował również puchary i nagrody rzeczowe dla uczestników turnieju.
- W dniu 26 kwietnia 2018 r. pod patronatem Starosty Raciborskiego oraz prof. Jerzego Buzka w II Liceum Ogólnokształcącym w Raciborzu odbył się XII Powiatowy Konkurs Ekologiczny „Dla Siebie i dla Ziemi”. W konkursie wystartowało 26 uczniów z 8 placówek oświatowych Powiatu Raciborskiego oraz opolskiego. Tematem przewodnim ekologicznych zmagani była szeroko pojęta ekologia i ochrona środowiska. Test zawierał również pytania dotyczące niskiej emisji. Zdobywca I miejsca został nagrodzony przez prof. Jerzego Buzka wycieczką do

- Strasburga. W ufundowanie nagród dla uczestników konkursu włączył się również Powiat Raciborski.
- W dniu 30 maja 2018 roku w Szkole Podstawowej Nr 18 w Raciborzu odbył się XIV Powiatowy Konkurs Matematyczno – Przyrodniczy „EKOMAT”, którego celem jest propagowanie ekologii oraz zainteresowanie środowiskiem przyrodniczym uczniów uzdolnionych matematycznie. Jest to konkurs dla uczniów klas szóstych szkół podstawowych. W konkursie wzięło udział 11 dwuosobowych drużyn ze szkół Powiatu Raciborskiego, które rozwiązywały test przyrodniczo – matematyczny. Po raz kolejny patronat nad konkursem objął Starosta Raciborski, który ufundował również nagrody rzeczowe dla uczestników konkursu.
  - Szkoła Podstawowa nr 15 z Oddziałami Sportowymi im. Jana III Sobieskiego w Raciborzu zorganizowała w 2018 r. powiatowy konkurs „Energooszczędny dom moich marzeń”. Tematem konkursu było wykonanie pracy przestrzennej pod hasłem „ENERGOOSZCZĘDNY DOM MOICH MARZEŃ”, a konkurs przeznaczony był dla uczniów szkół podstawowych klas od I do VIII oraz gimnazjów z terenu Powiatu Raciborskiego. Patronat honorowy nad konkursem objął Starosta Raciborski, który ufundował nagrody rzeczowe dla uczestników konkursu. Celem przedsięwzięcia było propagowanie idei czystego środowiska, kształtowanie świadomości uczniów w zakresie ograniczenia niskiej emisji, rozwijanie kreatywności.
  - W 2018 roku odbyła się jubileuszowa 25 akcja „Sprzątanie Świata – Polska 2018”. Przebiegała ona pod hasłem „Akcja – Segregacja”. Finał odbył się w dniach 21-23 września. Celem akcji było wspomoczenie selektywnej zbiórki odpadów. Powiat Raciborski, jak co roku włączył się do akcji pozyskując sponsorów, którzy przekazali worki oraz rękawice dla uczniów szkół powiatowych, aby mogli wziąć udział w przedsięwzięciu. W akcji wzięło udział ok. 550 uczniów szkół: ZSO Nr 1, II LO im. A. Mickiewicza, ZSE, CKZiU nr 1, CKZiU nr 2 MECHANIK, Zespół Szkół specjalnych, MOW w Rudach.
  - 30 czerwca 2018 r. zakończył się partnerski projekt pt. „Gmina z (dobrą) energią! Modelowa kampania edukacyjno–informacyjna na rzecz ograniczania niskiej emisji oraz promocji efektywności energetycznej”. Kampania obejmowała swoim zasięgiem cały obszar Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego i brało w niej udział 28 jednostek samorządu terytorialnego. Czas trwania kampanii 10.07.2016-30.06.2018. Głównym celem projektu było podniesienie świadomości społeczeństwa na temat negatywnych skutków niskiej emisji oraz promocja dobrych praktyk w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza atmosferycznego powodowanym przez zjawisko niskiej emisji.

2019:

- W dniach 11 – 12 maja 2019 r. w Pietrowicach Wielkich odbyła się XIX Eko-Wystawa „Ciepło przyjazne środowisku”. Jest to cykliczna impreza współorganizowana przez Powiat Raciborski i Gminę Pietrowice Wielkie. Na współorganizację Eko-Wystawy udzielono Gminie Pietrowice Wielkie dotacji w wysokości 15.000,00 zł. Podczas imprezy swoje oferty przedstawiło 120 firm, a ok. 6.000 osób odwiedziło targi.
- W dniu 28 marca 2019 r. w Szkole Podstawowej nr 15 z Oddziałami Sportowymi w Raciborzu odbył się już po raz XIX Turniej Ekologiczny „Eko–Asy 2019” pod hasłem: „Akcja - Segregacja”. Konkurs przeznaczony był dla uczniów klas drugich i trzecich szkół podstawowych z terenu powiatu raciborskiego. Drużyny walczyły o puchary, nagrody i miano najlepszych Eko-Asów. Po raz kolejny patronat honorowy nad konkursem objął Starosta Raciborski, który ufundował również puchary i nagrody rzeczowe dla uczestników turnieju.
- W dniu 4 czerwca 2019 r. pod patronatem Starosty Raciborskiego oraz prof. Jerzego Buzka w II Liceum Ogólnokształcącym w Raciborzu odbył się XII Powiatowy Konkurs Ekologiczny „Dla Siebie i dla Ziemi”. W konkursie wystartowało 33 uczniów z 9 placówek oświatowych Powiatu Raciborskiego oraz opolskiego. Tematem przewodnim ekologicznych zmagani była szeroko pojęta ekologia i ochrona środowiska. W ufundowanie nagród dla uczestników konkursu włączył się również Powiat Raciborski.
- W dniu 22 maja 2019 roku w Szkole Podstawowej Nr 18 w Raciborzu odbył się XV Powiatowy Konkurs Matematyczno – Przyrodniczy „EKOMAT”, którego celem jest propagowanie ekologii oraz zainteresowanie środowiskiem przyrodniczym uczniów uzdolnionych matematycznie. Jest to konkurs dla uczniów klas szóstych szkół podstawowych. W konkursie wzięło udział 10 dwuosobowych drużyn ze szkół Powiatu Raciborskiego, które rozwiązywały

test przyrodniczo – matematyczny. Po raz kolejny patronat nad konkursem objął Starosta Raciborski, który ufundował również nagrody rzeczowe dla uczestników konkursu.

- o W 2019 roku odbyła się 26 akcja „Sprzątanie Świata – Polska 2019”. Przebiegała ona pod hasłem "Nie śmiećmy - sprzątamy - zmieniamy!". Finał odbył się w dniach 20-22 września. Celem akcji było wspomoczenie selektywnej zbiórki odpadów. Powiat Raciborski, jak co roku włączył się do akcji pozyskując sponsorów, którzy przekazali worki oraz rękawice dla uczniów szkół powiatowych, aby mogli wziąć udział w przedsięwzięciu. W akcji wzięło udział ok.950 uczniów szkół: ZSO Nr 1, II LO im. A. Mickiewicza, ZSE, CKZiU nr 1, CKZiU nr 2 MECHANIK, Zespół Szkół specjalnych, MOW w Rudach.
- o W dniu 4 czerwca 2019 r. w Starostwie zorganizowano bezpłatny punkt konsultacyjny projektu „Gmina z dobrą energią” dla mieszkańców powiatu raciborskiego. Z pomocą specjalistów można było m. in. przeprowadzić analizę porównawczą różnych źródeł ogrzewania, zasięgnąć porady eksperta w kwestii ogrzewania, a także zapoznać się z informacjami na temat programu "Czyste powietrze".

Powiat Raciborski realizuje zadania z zakresu zagadnień horyzontalnych, na które ponoszone były następujące koszty:

Tabela 43. Realizacja zadań w latach 2018-2019.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2018	2019
Zakup materiałów do realizacji zadań wynikających z Prawa ochrony środowiska, w tym m.in. nagród dla laureatów konkursu pn. „Nasze kulinarne dziedzictwo. Potrawy Regionalne – przysmaki wielkanocne” współorganizowanego przez Starostwo Powiatowe w Raciborzu oraz na współorganizację konferencji naukowo-technicznej „Jak ratować polskie rolnictwo przed skutkami suszy?”	6 291,15	6 344,08
Dotacja celowa dla Gminy Krzanowice na realizację zadania publicznego pn. „Dożynki powiatowe 2018”	15 000,00	-
Dotacja dla Gminy Pietrowice Wielkie na współorganizację Eko Wystawy - Pietrowice Wielkie 2018 i 2019	25 000,00	15 000,00
Opracowanie „Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska za lata 2016-2017”	3 321,00	-
Dotacja dla Gminy Pietrowice Wielkie na realizację zadania publicznego Dożynki Powiatowe 2019	-	20 000,00

5.10. Realizacja zadań umieszczonych w planie operacyjnym Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

W tabeli umieszczono zadania z planu operacyjnego, które zaplanowane były do realizacji w 2018 i 2019 roku.

Tabela 44. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego dla roku 2018 i 2019.

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
Ochrona przyrody i krajobrazu, kształtowanie terenów zieleni, gospodarka leśna	Przebudowa i adaptacja budynku słodowni "B" Zamku Piastowskiego w Raciborzu	zadanie nie było realizowane	
	Nadzór nad gospodarką leśną	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 40
	Utrzymanie zieleni	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 41
Ochrona powietrza	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów.	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 33

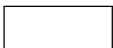
**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza,	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 33, 43
	Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce.	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 43
Ochrona przed hałasem	Wykonanie mapy akustycznej dla Powiatu Raciborskiego.	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 34
Ochrona gleb	Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gleb	zrealizowane - koszty podane w tabeli nr 37	
	Identyfikacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.		
Edukacja ekologiczna	Edukacja społeczeństwa i przedsiębiorców na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 43
Gospodarka odpadami	Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 38

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego zostały zaproponowane wskaźniki postępów i skutków realizacji programu. Poniżej w tabeli określono zestaw wskaźników w latach raportowania, tj. 2018-2019, obejmujący wszystkie obszary interwencji środowiska, w oparciu o dane aktualnie dostępne, co pozwala na zobrazowanie ilościowych i jakościowych zmian w stanie środowiska. Pozyskanie danych wskaźnikowych opiera się głównie na standardowo dostępnych źródłach: danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych RWMS-WIOŚ w Katowicach. Na podstawie tak przygotowanego zestawu wskaźników możliwe jest określenie tendencji zmian w poszczególnych obszarach interwencji.

Zastosowano następujące oznaczenia w tabeli ze wskaźnikami monitoringu:

- - poprawa wskaźnika,
- - pogorszenie wskaźnika,
- - brak wyraźnej tendencji/istotnych zmian lub brak danych.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Tabela 45. Wskaźniki monitoringu dla Powiatu Raciborskiego w 2018 i 2019 roku.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość w roku 2018	Wartość w roku 2019	Uwagi
Klimat i powietrze atmosferyczne					
1.	Zanieczyszczenia z przekroczeniem wartości docelowych substancji w powietrzu	klasa jakości	Klasa C: O ₃ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , B(a)P	Klasa C: O ₃ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , B(a)P	W latach raportowania ilość i rodzaj zanieczyszczeń nie uległy zmianie.
2.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	86 099	80 191	W roku 2019 nastąpiło zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych o 5 908 Mg/rok.
3.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	127	127	Emisja zanieczyszczeń gazowych nie uległa zmianie.
4.	Zużycie energii elektrycznej w roku w sektorach w gospodarstwach domowych w powiecie	MWh	80 187,57	*	Brak możliwości porównania ze względu na brak danych GUS za 2019 w czasie opracowania raportu
5.	Sprzedaż energii cieplnej w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie	GJ/dam ³	1 754,23	*	W czasie opracowywania raportu nie były jeszcze dostępne dane GUS za 2019 r.
Zasoby wodne, gospodarka wodno-ściekowa					
6.	% JCW o wykazanym co najmniej dobrym stanie wód, stan/potencjał ekologiczny w badanych punktach pomiarowych	%	0 % Stan/potencjał ekologiczny JCWP: - Odra od granicy państwa w Chałupkach do Olzy - umiarkowany	*	W czasie opracowywania raportu nie były jeszcze dostępne wyniki pomiarów RWMS-WIOŚ za 2019 r.
7.	% punktów pomiarowych wód podziemnych, dla których wykazano dobry stan chemiczny wód, klasa wód w badanych punktach	%	100 % - ppk Krzanowice - II klasa	11 % - ppk Krzanowice - III klasa, - ppk Racibórz - III klasa, - ppk Tworków - III klasa, - ppk Sudół – IV klasa, - ppk Nędza – V klasa,	Jakość wód podziemnych Powiatu Raciborskiego w latach 2018-2019 w tych punktach które zostały powtórzone (jeden punkt - Krzanowice) uległa pogorszeniu z klasy II do klasy III. W 2018 roku pomiary wykonywane były tylko w 1 ppk, co

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość w roku 2018	Wartość w roku 2019	Uwagi
	pomiarowych			- ppk Owsiszczce – II klasa, - ppk Rudyszwałd – IV klasa, - ppk Brantolka – III klasa, ppk Jankowice – III klasa	uniemożliwia porównanie jakości wód w pozostałych punktach pomiarowych.
8.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia)	%	94,79	94,78	Wartość wskaźnika zmniejszyła się o 0,01 punktu procentowego.
9.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	54,6	55,1	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków uległ zwiększeniu o 0,5 punktu procentowego
10.	Zużycie wody na 1 mieszkańca/rok	m ³ /rok	28,7	28,5	Zużycie wody na 1 mieszkańca spadło o 0,2 m ³ /rok
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
11.	Masa zmieszanych odpadów komunalnych	[Mg]	39 681,38	*	Brak możliwości porównania ze względu na brak danych za 2019 rok
12.	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	[Mg]	16 307,79	*	
13.	Udział procentowy odpadów komunalnych zebranych selektywnie w stosunku do ogółu zebranych odpadów	[Mg]	41,1	*	
14.	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których są składowane odpady komunalne	szt.	2	2	Jedno ze składowisk (w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125) posiada status instalacji regionalnej
15.	Liczba instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	szt.	1	1	Instalacja MBP w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125 (funkcjonująca od maja 2016 r.)

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość w roku 2018	Wartość w roku 2019	Uwagi
Zasoby przyrodnicze					
16.	Liczba i powierzchnia obszarów prawnie chronionych	szt., ha	9 19 620,00	9 19 772,00	Powierzchnia obszarów chronionych nie zwiększyła się o 152 ha
17.	Powierzchnia lasów	ha	13 326,58	13 321,79	Powierzchnia lasów uległa zmniejszeniu o 4,79 ha
18.	Powierzchnia terenów zielonych	ha	413,19	415,37	Powierzchnia terenów zielonych uległa nieznacznemu powiększeniu o 1,68 ha (o 0,4 %)
Zasoby surowców naturalnych					
19.	Udokumentowane zasoby bilansowe ważniejszych surowców występujących na terenie Powiatu Raciborskiego [% zasobów krajowych]: - kruszywa naturalne, - surowce ilaste ceramiki budowlanej, - węgle kamienne, - metan pokładów węgla, - piaski podszkawkowe, - torfy	tys. ton, tys. m ^{3**} [%] ***mln m ³	- 297 186 [1,5 %] - 851** [0,04 %] - 492 591 [0,8 %] - 41,92*** [0,04 %] - 457 841* [18,2 %] - tylko zasoby pozabilansowe	- 302 930 [1,5 %] - 851** [0,04 %] - 489 591 [0,8 %] - 41,92*** [0,04 %] - 456 432* [18,2 %] - tylko zasoby pozabilansowe	Zmniejszeniu uległy zasoby bilansowe węgla kamiennych oraz piasków podszkawkowych, powiększeniu uległy zasoby kruszyw naturalnych.
Gleby					
20.	Powierzchnia gruntów rolnych	ha	27 816	27 765	Powierzchnia gruntów rolnych uległa zmniejszeniu o 61 ha (o 0,2 %)
21.	Łączna powierzchnia użytków rolnych	ha	34 538	34 472	Powierzchnia użytków rolnych uległa zmniejszeniu o 55 ha (o 0,2 %)
Tereny przemysłowe					
22.	Grunty zrekultywowane - powierzchnia	ha	5,13	3,98	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych uległa powiększeniu o 7,41 ha (o 166 %)
23.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji	szt.	na terenie 4 gmin,	na terenie 2 gmin,	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji uległa zmniejszeniu o 3,98 ha (o 6,7 %)

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość w roku 2018	Wartość w roku 2019	Uwagi
	- ilość - powierzchnia	ha	59,34	46,12	
Klimat akustyczny					
24.	Liczba punktów monitoringu hałasu, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych	szt.	wg opracowanej mapy akustycznej		Z powodu braku pomiarów i wyników obliczeń dla roku 2018, dokonano porównania z dostępnym opracowaniem z roku 2012. Porównanie i analiza trendów możliwe jest dla DW935. W porównaniu uwzględniono liczbę osób i lokali narażonych na hałas określony wskaźnikiem L_{DWN} . Na podstawie otrzymanych wyników stwierdza się znaczny spadek liczby osób i lokali narażonych na hałas do wartości 70 dB. Zwrócić należy uwagę na to, iż dla przedziału wartości 70-75 dB zarówno liczba osób, jak i liczba lokali nieznacznie wzrosła.
25.	Drogi o nawierzchniach „cichych” (o nawierzchni twardej ulepszonej)	km	drogi powiatowe: 159,8, drogi gminne: 429,8	*	Brak możliwości porównania ze względu na brak danych GUS za 2019 w czasie opracowania raportu
Pola elektromagnetyczne					
26.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego uzyskane na podstawie badań wykonywanych w ramach PMŚ	V/m	- Kuźnia Raciborska, ul. Browarna: 0,45, - Racibórz, ul. Opawska/Lwowska: 0,47	Krzanowice, Rynek: <0,2, Pietrowice Wielkie, ul. Żymierskiego: 0,22	Wszystkie wyniki pomiarów, w 2018 i 2019 roku są poniżej wartości dopuszczalnej wynoszącej 7 V/m.
27.	Średnie natężenie pola elektrycznego dla centralnych dzielnic lub osiedli miast powyżej 50 tys. mieszkańców województwa śląskiego	V/m	0,566	0,67	Średnie natężenie pola elektrycznego dla centralnych dzielnic lub osiedli miast powyżej 50 tys. mieszkańców województwa śląskiego uległo zwiększeniu o 0,104 V/m
28.	Średnie natężenie pola	V/m	0,678	0,47	Średnie natężenie pola elektrycznego dla

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość w roku 2018	Wartość w roku 2019	Uwagi
	elektrycznego dla obszarów małych miast poniżej 50 tys. mieszkańców województwa śląskiego				obszarów małych miast poniżej 50 tys. mieszkańców województwa śląskiego uległo zmniejszeniu o 0,208 V/m
29.	Średnie natężenie pola elektrycznego dla obszarów wiejskich województwa śląskiego	V/m	0,3775	0,27	Średnie natężenie pola elektrycznego dla obszarów wiejskich województwa śląskiego uległo zmniejszeniu o 0,1075 V/m
Przeciwdziałanie poważnym awariom					
30.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	szt.	ZDR: 0 ZZR: 1	ZDR: 0 ZZR: 1	Liczba zakładów ZDR i ZZR na terenie Powiatu Raciborskiego w rejestrze nie uległa zmianie.
31.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie powiatu	szt.	duże: 2 średnie: 28 lokalne: 817 małe: 104	duże: 1 średnie: 57 lokalne: 981 małe: 124	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.

Źródła: www.stat.gov.pl, RWMS-WIOŚ Katowice.

Objaśnienia: *brak danych GUS, RWMS-WIOŚ za 2019 rok

*brak danych za 2019 rok

**tys. m³

***mln m³

6.1 Analiza wskaźników monitoringu POŚ

Analizując tendencję wskaźników w tabeli monitorowania:

- stan środowiska dla 17 wskaźników określony został jako bez zmian (niewielka zmiana lub brak wartości za dany rok),
- dla 9 wskaźników zanotowano zmianę na (+) w odniesieniu do 2018 r.,
- dla 5 wskaźników zanotowano zmianę na (-) w odniesieniu do 2018 r.

Obecnie Powiat Raciborski posiada aktualny Program Ochrony Środowiska, którego realizacja jest przedmiotem systematycznego procesu monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogiem ustawowym co dwa lata Zarząd Powiatu Raciborskiego sporządza raport z jego realizacji. Dla efektywnego wdrażania Programu konieczne jest regularne zbieranie, analiza i ocena danych. System monitoringu skupia się przede wszystkim na efektywności wdrażanych działań i zadań oraz opiera na obiektywnych i dostępnych wskaźnikach monitorowania, których porównanie w kolejnych raportach daje obraz gradientu zachodzących zmian w środowisku Powiatu Raciborskiego.

W celu zwiększenia reprezentatywności wskaźników Programu ochrony środowiska dla Powiatu Raciborskiego, jak również zgodnie z zasadą definiowania wskaźników i celów SMART (Specific, Measurable, Relevant, Time-bound) proponuje się wprowadzenie zmian w zestawie wskaźników monitorowania. Zmiany wskazane są do wykorzystania w kolejnym Raporcie z POŚ (pozyskanie wskaźników powinno nie sprawiać trudności osobie wypełniającej tabelę, w miarę możliwości wskaźniki powinny być łatwo dostępne i reprezentatywne dla danego obszaru interwencji):

- uzupełnienie listy wskaźników o wskaźnik w obszarze „Pola elektromagnetyczne”:
  - średnia wartość PEM dla obszaru miast powyżej 50 tys. mieszkańców województwa śląskiego,
  - średnia wartość PEM dla obszaru małych miast województwa śląskiego,
  - średnia wartość PEM dla terenów wiejskich województwa śląskiego.

7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego priorytety, cele i działania zgodne były z kierunkami Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Skonkretyzowanie zadań dotyczy Powiatu, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek terytorialnych, w tym przede wszystkim gmin z terenu Powiatu Raciborskiego. Akceptacja celów i zadań w przyjętym Programie Ochrony Środowiska nie oznacza powstania budżetu inwestycyjnego na potrzeby Programu Ochrony Środowiska. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu w miarę jego realizacji stwarza więc problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych dysponując niewielkim udziałem własnym) jak i innej natury (np. nadrabianie niedoinwestowania z lat poprzednich, zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa etc.)

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego dla każdego obszaru interwencji określono cel główny oraz miarę dla każdego celu. Stopień realizacji celów głównych i wielkości miary celu dla okresu raportowania (2018-2019) przedstawiono w tabeli poniżej:

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

Tabela 46. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.

L.p.	Obszar interwencji	Miara celu	Wartość miary		Uwagi
			2018	2019	
1.	Klimat i powietrze atmosferyczne	Liczba zanieczyszczeń, których wartość przekroczyła poziom dopuszczalny w rocznej ocenie jakości powietrza.	4	4	W latach raportowania ilość i rodzaj zanieczyszczeń nie uległy zmianie.
2.	Klimat akustyczny	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku [w tys. mieszkańców]	dla L_{DWN} : <5 dB: 0,039 5-10 dB: 0,100 10-15 dB: 0,000 15-20 dB: 0,000 >20 dB: 0,000 dla L_N : <5 dB: 1,330 5-10 dB: 0,690 10-15 dB: 0,117 15-20 dB: 0,000 >20 dB: 0,000	-	Mapa akustyczna opracowywana jest w okresach 5 letnich, z tego powodu brak możliwości porównania wartości w latach 2018 i 2019.
3.	Pola elektromagnetyczne	Liczba miejsc w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości pola elektromagnetycznego.	brak przekroczeń	brak przekroczeń	Wszystkie wyniki pomiarów, w 2018 i 2019 roku są poniżej wartości dopuszczalnej wynoszącej 7 V/m.
4.	Zasoby i jakość wód	Udział wód o dobrej o powyżej dobrej jakości wód.	wody powierzchniowe: 0 %	wody powierzchniowe: brak pomiarów	Jednoznaczne porównanie dla wód podziemnych jest trudne, ze względu na różną liczbę punktów pomiarowych JCWPd w roku 2018 i 2019. Dla jednego punktu pomiarowego, dla którego pomiary były wykonywane w 2018 i w 2019 roku nastąpiło pogorszenie jakości wód z II klasy do klasy III.
5.	Gospodarka wodno-ściekowa		wody podziemne: 100 %	wody podziemne: 11 %	
6.	Zasoby geologiczne	Liczba przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji.	0	0	Brak zmian
7.	Gleby	Liczba i powierzchnia osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi	osuwiska: 190, tereny zagrożone ruchami masowymi: 52		Liczba osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi wg opracowania pt. „Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” PIG PIB 2019
8.		Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych w ciągu roku	5,13	3,98	Coroczne wykonywanie rekultywacji gruntów przyjmuje się za pozytywny trend dla gruntów zdewastowanych i

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2018-2019**

					zdegradowanych.
9.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Udział odpadów zebranych selektywnie	41,1	*	Brak możliwości porównania ze względu na brak danych za 2019 rok
10.	Zasoby przyrodnicze	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych.	19 620,00	19 772,00	Powierzchnia obszarów chronionych zwiększyła się o 152 ha.
11.	Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku.	duże: 2 średnie: 28 lokalne: 817 małe: 104	duże: 1 średnie: 57 lokalne: 981 małe: 124	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.
12.		Liczba zakładów ZDR i ZZR	0 1	0 1	Liczba zakładów ZDR i ZZR na terenie powiatu nie uległa zmianie
13.	Działania edukacyjne	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych	8	6	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych uległa zmniejszeniu o 2, jednakże trudno o porównanie ilości akcji edukacyjnych ze względu na ich różnorodność, zasięg, ilość osób objętych daną akcją, czy też zakres tematyczny.
14.		Liczba przeprowadzonych strategicznych ocen oddziaływania	brak postępowań	brak postępowań	W przypadku tego wskaźnika trudno mówić o poprawie, czy pogorszeniu wskaźnika, gdyż ilość przygotowanych w każdym roku dokumentów podlegających strategicznej ocenie oddziaływania jest uzależniona od ewentualnej konieczności sporządzenia takich dokumentów.
15.	Monitoring środowiska	Liczba naruszeń wymaganej jakości wody w wodociągach na terenie powiatu	16	13	Na podstawie obszarowych ocen jakości wody PSSE w Raciborzu za rok 2018 i 2019 stwierdzono mniejszą liczbę naruszeń wymaganej jakości wody przeznaczonej do spożycia..

*w chwili opracowania brak danych za 2019 rok

Wartości mierników celów głównych, analizując tendencję mierników celów w latach 2018-2019:

- dla 13 mierników określono stan jako bez zmian (niewielka zmiana, brak określonych pomiarów w latach raportowania lub brak wartości za dany rok),
- dla 2 mierników zanotowano zmianę na (+) w odniesieniu do 2018 r.,
- dla żadnego miernika nie zanotowano zmiany na (-) stanu w odniesieniu do 2018 r.

Wprowadzone zmiany w zestawie mierników celów głównych, uzasadnienie:

- usunięto z tabeli mierniki pn.:

- o „Wielkość zbiorników małej retencji na terenie powiatu”,
Mierniki te zostały umieszczone w Programie Ochrony Środowiska, jednakże są to mierniki odpowiednie dla gminnego poziomu odniesienia, odzwierciedlające charakter zmian na terenie gminy, nie powiatu. W zamian wprowadzono wskaźnik: „Liczba zakładów ZDR i ZZR na terenie powiatu”.

Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądaną przez ogół mieszkańców Powiatu kierunki - np. poprawę stanu wód, powietrza atmosferycznego, zmniejszenie promieniowania elektromagnetycznego. Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego zadania należy stwierdzić:

- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody oraz gospodarki odpadami,
- dodatkowo w różnych komponentach środowiska zrealizowano szereg zadań (sklasyfikowanych jako „inne”) nie ujętych w Programie, jednakże wpisujących się w ramy ogólnie pojętej ochrony środowiska.

Powodem braku realizacji niektórych zadań było:

- braki środków finansowych na realizację niektórych zadań,
- przesunięcie terminu realizacji zadania na kolejne lata,
- zmiana priorytetów wykonawczych w realizacji zadań na terenie powiatu,
- bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie powiatu.

8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.

Przeprowadzona analiza zakresu (lata 2018-2019) i stopnia realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego odbywała się w czasie obowiązywania Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.

Nadrzędnym, strategicznym celem wspomnianej Strategii jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Obecny, obowiązujący Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego oparty jest na zapisach następujących aktualnych dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (Dz.U. 2020 poz. 1219 tekst jedn. ze zm.) definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin,
- *Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów; do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska należą:
  - zwięzłość i prostota,
  - spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,
  - konsekwentne i świadome stosowanie terminów,
  - ujednoczenie ram czasowych (co najmniej do roku 2020 z perspektywą na kolejne cztery lata),
  - kaskadowe sporządzanie POŚ,

- oparcie na wiarygodnych danych,
- prawidłowe określenie celów,
- przygotowanie założeń do POŚ,
- włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,
- przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. zagrożenia hałasem,
3. pola elektromagnetyczne,
4. gospodarowanie wodami,
5. gospodarka wodno-ściekowa,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. zagrożenia poważnymi awariami.

Wymienione powyżej obszary interwencji powinny uwzględniać zagadnienia horyzontalne (przekrojowe, dotyczące wszystkich dziedzin), tj.:

- adaptację do zmian klimatu,
  - nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
  - działania edukacyjne,
  - monitoring środowiska.
- *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*; jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym, powstały na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r.; określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju; stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 r.,
  - *Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna Gospodarka, sprawne państwo*; to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r.; wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań; strategia jest częścią systemu zarządzania rozwojem kraju; stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które realizują założone w niej cele i uszczegóławiają ją; SRK jest też zgodna z unijną Strategią Europa 2020.

16 lipca 2019 r. Rada Ministrów uchwałą nr 67 przyjęła strategię "Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" (Dz.U. 2019 poz. 794).

"Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Stanowi on równocześnie najważniejszy dokument z punktu widzenia celów i priorytetów środowiskowych w przygotowywanych programach ochrony środowiska. Z tego powodu przy opracowaniu kolejnej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego należy wziąć pod uwagę nowe cele szczegółowe i kierunki interwencji wyznaczone przez „Politykę ekologiczną państwa 2030”.

"Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów

ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają na określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepienia gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w *Agendzie 2030*.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 wraz z perspektywą na lata 2021-2024 stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w powiecie. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach - od krajowego do gminnego - jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na poziomie powiatowym należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd powiatu i gmin oraz podmiotów gospodarczych. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd powiatu wpływa na możliwości bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska na terenie powiatu. W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w latach 2018-2019 - do najważniejszych z nich można zaliczyć m.in. zadania w zakresie:

- ochrony powietrza:
  - opracowania dokumentacji projektowych dla planowanych przedsięwzięć związanych z przebudową i modernizacją dróg, działaniami termomodernizacyjnymi, wymianą kotłów,
  - realizacji zadań przebudowy i modernizacji dróg na terenie powiatu,
  - wykonywania działań termomodernizacyjnych obiektów, wymiany kotłów,
  - dotacji na realizację sieci punktów pomiarowych zanieczyszczenia powietrza,
- klimatu akustycznego:
  - wykonania map akustycznych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego,
  - redukcji hałasu, przede wszystkim dzięki działaniom w zakresie poprawy stanu technicznego dróg,
- ochrony wód:
  - remontów odwodnień i przepustów w pasach dróg powiatowych,
  - konserwacji i odtworzeni rowów,
- zasoby geologiczne, gleby:
  - prac geodezyjnych związanych ze skalaniem gruntów,
  - gromadzeniem i aktualizacją państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- gospodarki odpadami:
  - dotacji dla osób fizycznych z terenu Powiatu Raciborskiego na dofinansowanie kosztów związanych z demontażem, usuwaniem i unieszkodliwianiem elementów zawierających azbest,
- ochrony przyrody,
  - nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa,
- nadzwyczajnych zagrożeń środowiska:
  - dotacji dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej,
- edukacji ekologicznej:
  - kontynuacji działań edukacji ekologicznej,
  - zakupu nagród w konkursach ekologicznych,
  - dotacji dla gmin.

Podsumowując należy zauważyć, iż większość zadań została zrealizowana lub jest w trakcie realizacji (zadania ciągłe).

10. LITERATURA

1. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 wraz z perspektywą na lata 2021-2024.
2. Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu Raciborskiego za 2018 i 2019 rok.
3. Rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Katowicach.
4. Mapa akustyczna odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego, Lemitor Ochrona Środowiska Sp. z o.o. Wrocław.
5. Raporty o stanie Powiatu Raciborskiego za 2018 i 2019 rok.
6. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.
7. Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej nr 140 na terenie Gminy Nędza.
8. Roczna ocena jakości powietrza za 2018 i 2019 rok, RWMŚ-WIOŚ Katowice.
9. Ocena wód powierzchniowych w województwie śląskim, RWMŚ-WIOŚ Katowice.
10. Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa śląskiego, RWMŚ-WIOŚ Katowice.
11. Badania PEM, RWMŚ-WIOŚ Katowice.
12. www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych.
13. www.mos.gov.pl
14. Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, Ministerstwo Klimatu 2019